

Lietuvos prezidento vizito proga Čikagoje rugsėjo 10 d. Lietuvos ambasadorius Vašingtone Vygaudas Ušackas, prez. Valdas Adamkus, ALT pirm. Saulius Kuprys ir kun. Jaunius Kelpšas.

Z. Degučio nuotr.

LIETUVA RENGIASI ĮVESTI VIZŲ REŽIMĄ

Vilnius, rugsėjo 18 d. (ELTA). Užsienio reikalų ministras Antanas Valionis teigia, jog Europos Komisija, pateikdama siūlymus, kaip išspręsti tranzito į ir iš Karaliaučiaus srities problemą, atsižvelgė į daugelį Lietuvos rekomendacijų ir tai teikia pagrindą tolesnėms deryboms tarp Europos Sąjungos ir Rusijos.

Pasak užsienio reikalų ministro, šiuo metu Lietuva rengiasi nuo kitų metų sausio 1 d. į Karaliaučiaus sritį keliaujančioms Rusijos piliečiams įvesti vizas, nes taip yra numatyta Teisingumo ir vidaus reikalų derybiniame skyriuje.

Iki spalio 3 dienos, kaip praneša ELTA, Lietuva turi įteikti Rusijai ir Baltarusijai notas, jog bus įvestas vizų režimas. Ir nors iš Rusijos dar negautas leidimas atidaryti papildomą konsulatą Karaliaučiaus srities pasienio su Lietuva mieste Sovetske, Lietuva bus pajėgi išduoti reikiamą vizų skaičių, tvirtino A. Valionis.

Tuo tarpu komunikate dėl Karaliaučiaus tranzito Europos Komisija mini specialaus supaprastinto tranzito dokumento idėją. Toks dokumentas būtų išduodamas tiems Rusijos piliečiams, kurie turi dažnai važinėti į Karaliaučių ir iš jo. Ar tranzito dokumentas bus taikomas vietoj vizų, priklausys nuo ES ir Rusijos derybų rezultato, tvirtino Lietuvos užsienio reikalų ministras.

Žiniasklaidai komentuodamas Europos Komisijos pa-

reiškimą Lietuvos diplomatijos vadovas taip pat pabrėžė ES poziciją, kad galimybė įvesti “bevizius nesustojančius traukinius” gali būti svarstoma tik po to, kai Lietuva taps ES nare. Tai yra ne anksčiau kaip 2004-aisiais.

A. Valionio nuomone, pirmiausia reikia išbandyti, kaip veiks supaprastinti tranzito dokumentai, kaip ES pataisys savo teisės aktus, kaip pavyks sustiprinti Lietuvos konsulinę tarnybą, kaip Rusijos Dūmeje bus svarstoma valstybinės sienos sutartis. “Galiausiai baikim derybas, pasirašykim stojimo sutartį, įstokim į ES, o tada svarstykim galimas naujoves”, - teigė Lietuvos diplomatijos vadovas.

A. Valionio nuomone, bevizio judėjimo tarp ES ir Rusijos perspektyva yra galima, bet nėra tokia artima. “Tos perspektyvos kontekste mes pritariame ir beviziams traukiniams tarp Rusijos ir Karaliaučiaus srities. Bet teisinės, techninės ir visokios kitokios pasekmės bei sprendimas apie tokią galimybę turi būti priimtas tik mums įstojus į ES”, - sakė Lietuvos užsienio reikalų ministras. Jo teigimu, Lietuva nėra linkusi įsitraukti į diskusijas dėl bevizio traukinių tranzito, kol neturės aiškių politinių, teisinių ir finansinių garantijų.

Įvesti bevizius traukinius bei autobusus, kaip primena ELTA, Briuseliui yra pasiūlęs Rusijos prezidento Vladimiro Putino ypatingasis įgaliotinis

Karaliaučiaus srities klausimams Dmitrijus Rogozinas.

Europos Komisijos komunikatą dėl susisiekiimo tarp dviejų Rusijos dalių, kurias skiria būsimos ES narės Lietuva ir Lenkija, toliau svarstys ES valstybės. A. Valionis informavo, jog Lietuva jau išsiuntė Briuseliui dokumentą, nušviečiantį mūsų šalies poziciją apie šį komunikatą.

Užsienio reikalų ministras Briuseliui pakartojo, jog vertindama visus variantus, kaip išspręsti tranzito klausimą, Lietuva bus maksimaliai lanksti. Bet tik tiek, kiek tai nekenks būsiamam Lietuvos prisijungimui prie Šengeno sutarties.

A. Valionis taip pat pabrėžė, kad bet kokie pakeitimai Šengeno teisėje turi būti taikomi visiems vienodai: jeigu kažkas gali būti taikoma Lietuvai kaip būsima Šengeno narei, tai turėtų būti taikoma bet kuriai dabatinei ar būsima Šengeno erdvės valstybei.

REIKALAUJA REFERENDUMO DĖL NATO

Vilnius, rugsėjo 16 d. (ELTA). Referendumo dėl Lietuvos narystės NATO iniciatoriai kreipsis į Vyriausiąją rinkimų komisiją (VRK), prašydami įregistruoti iniciatyvinę grupę šiam referendumui surengti.

Spaudos konferencijoje tai paskelbė šios grupės koordiniatorius, Seimo narys Rolandas Pavilionis. Pasak jo, Lietuvos

REZISTENTAI PRADEDA ŽYGIŲ LIETUVOS ENERGETINĖS NEPRIKLAUSOMYBĖS IŠSAUGOJIMĄ

Vilnius, rugsėjo 16 d. (ELTA). Šešios Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių organizacijos bei konservatorių partija pradeda visuotinę piliečių protesto akciją - žygį į Vilnių. Akcijos organizatorių nuomone, būtina protestuoti prieš valdančiosios daugumos ketinimus atiduoti Rusijos įmonių įtakon didesnę Lietuvos energetikos ūkio dalį, praneša ELTA.

Lietuvos politinių kalinių sąjungos pirmininkas, Seimo narys konservatorius Antanas Stasiškis spaudos konferencijoje citavo Lietuvos energetikos strategijos projektą, kuriame konstatuota, kad 90 proc. pirminės energijos Lietuva gauna iš vienintelio šaltinio - Rusijos. Tai, pasak A. Stasiškio, sudaro rimtus politinius pavojus.

Anot jo, “Williams” pasitraukus iš Lietuvos visas naftos ūkis patenka į visišką Rusijos kapitalo priklausomybę, tas pat atsitinka ir su “Lietuvos dujomis”, o elektros energijos sistema techniškai ir teisiškai tebėra susieta su valstybine Rusijos elektros energijos sistema “RAO JES”.

“Čia mes prieiname prie Rusijoje oficialiai pripažintos energetinės diplomatijos doktrinos”, - sakė A. Stasiškis, pabrėždamas, kad tokios doktrinos pagalba labai nesunku įgyvendinti savo interesus.

A. Stasiškis sutiko su teiginiais, kad Rusija kaip valstybė keičiasi, kinta jos santykiai su tarptautine bendrija, NATO. Tačiau, jo nuomone, kitimo procesas yra “nenuoseklus, nestabilus” vis išryškėjant sovietiniams reliktams.

“Man darosi baugu, kad mūsų valstybė tampa smulkia moneta pasaulio geopolitikos varžybose. Man baugu, kad šita moneta bus visiškai deval-

vuota ir mėtoma iš vienos kišenės į kitą, ją bus galima išmesti į purvyną net nepasižiūrėjus, kas nukrito”, - sakė A. Stasiškis. Pasak jo, buvusių rezistentų, pasipriešinimo kovos dalyvių pareiga atkreipti visuomenės, piliečių dėmesį, pamąstyti, pagalvoti, ar viskas daroma, “kad mūsų neišmestų į purvyną”.

“Svarstykim ir paraginkim valdžią nepadaryti lemtingų klaidų. Svarstykim, nes mūsų valstybei iškyla realus pavojus”, - kalbėjo A. Stasiškis.

Kaip spaudos konferencijoje aiškino Lietuvos politinių kalinių tremtinių sąjungos pirmininkas Seimo narys Povilas Jakučionis, žygis prasidės iš Lietuvos pasienio miestelių 28 maršrutais sostinės link. Jo metu bus sustojama miestelių aikštėse, diskutuojama su gyventojais, renkami parašai, remiantys viešą laišką, kuriame raginama pasirinkti - būti “svetimos valstybės vasalu, ar savo Nepriklausomos valstybės piliečiu”.

Žygio dalyviai rugsėjo 19 d. ketino pasiekti Vilnių ir Nepriklausomybės aikštėje surengti protesto mitingą.

Šešios Lietuvos rezistentų organizacijos taip pat yra parengusios kreipimąsi į Lietuvos prezidentą Valdą Adamkų. Jame reikalaujama šalies vadovo įvertinti Vyriausybės poziciją ir veiksmus, atvedusius į situaciją, kai, anot kreipimosi, “energetikos monopolistu tampa Rusija ir jos kapitalas, nedelsiant sušaukti Valsybės gynimo tarybą ir apsvarstyti susidariusią padėtį bei imtis ryžtingų veiksmų, panaudojant visas konstitucines bei asmeninio autoriteto galias, apginant savarankišką Lietuvos Nepriklausomybę”.

kinti atskirtį tarp politikų ir tautos”, - sakė R. Pavilionis.

Referendumo surengimo data priklausys, pasak parlamentaro, nuo to, kaip seksis jo iniciatoriams rinkti gyventojų parašus. Tam, kad būtų paskelbtas referendumas, reikia surinkti 300 tūkstančių piliečių parašų. R. Pavilionis sakė, kad šis referendumas pradėtas rengti pagal seną, iki sausio 1 d. galiojantį Referendumo

(Nukelta į 4 p.)

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

▪ “MAŽEIKIŲ NAFTOS” PRIVATIZAVIMO ISTORIJĄ TIRS SEIMO KOMISIJA

Vilnius, rugsėjo 18 d. (ELTA). Seime bus įsteigta laikinoji komisija “Mažeikių naftos” privatizavimo aplinkybėms ištirti. Tokios komisijos sudarymui pritarė 76 Seimo nariai, beveik iš visų, išskyrus konservatorių, frakcijų. Nutarimo projektą dėl komisijos sudarymo numatoma pradėti svarstyti Seime, praneša ELTA.

Iškart po žinios apie JAV kompanijos “Williams” pasitraukimą iš “Mažeikių naftos”, duomenų apie įmonės patirtus nuostolius amerikiečių valdymo laikotarpiu (Ūkio ministerijos skaičiavimais, jie siekė 750 milijonų litų), valdančiosios Socialdemokratų frakcijos atstovai buvo prabilę apie apkaltos procesą Seime. Buvo sudaryta darbo grupė, vadovaujama socialdemokrato Aloyzo Sakalo, kuri svarstė apkaltos galimybes dabartiniams Seimo nariams, 1999 metais prisidėjusiems prie sutarčių pasirašymo dėl “Mažeikių naftos” privatizavimo su JAV kompanija “Williams”.

Pasak Socialdemokratinės koalicijos frakcijos seniūno Juozo Oleko, komisijos sudarymas nereikia, kad apkaltos proceso bus atsisakyta. Anot jo, Seimo laikinosios komisijos surinkta medžiaga, išvados gali pasitarnauti kaip argumentai apkaltai.

Dabartiniame Seime yra 8 Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) partijos ir 2 buvusių konservatorių valdančiosios koalicijos partnerių krikščionių demokratų atstovai, aktyviai palaikę sutartis su “Williams”.

Pagal projektą Seimo laikinoji komisija, kurią sudarys 9 nariai, savo išvadas apie “Mažeikių naftos” privatizavimą turėtų pateikti iki lapkričio 1 dienos.

▪ PREZIDENTAS PRIEŠ MIRTIES BAUSMĘ

Prezidentas Valdas Adamkus pritaria mirties bausmės panaikinimui visomis aplinkybėmis.

Šalies vadovas, kaip praneša ELTA, pasirašė dekretą, kuriuo pateikė Seimui ratifikuoti Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos Trylikąjį protokolą dėl mirties bausmės panaikinimo visais atvejais. Įteisinusi šį dokumentą, Lietuva įsipareigo panaikinti mirties bausmės taikymą visais atvejais be išimties, taip pat ir karo metu.

Mirties bausmės taikymas Lietuvoje panaikintas beveik prieš ketverius metus. Anksčiau Lietuvos ratifikuotame Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos Šeštajame protokole dėl mirties bausmės panaikinimo, kurį yra pasirašiusios dauguma Europos Tarybos narių, numatyta išimtis. Ji leidžia šalims taikyti mirties bausmę, jei asmuo nusikalto karo metu arba esant karo grėsmei. Seimui pateiktame ratifikuoti Trylikajame protokole aplinkybių, kada galima taikyti mirties bausmę, nėra.

Tuo tarpu apie du trečdaliai lietuvių yra už aukščiausią bausmę - gyvybės atėmimą, rodo apklausos. Lietuvos gyventojai yra vieni aktyviausių mirties bausmės sugrąžinimo šalininkų Rytų Europoje.

▪ SEIMO “PASKUTINIS KOZIRIS”

Seimas baigė beveik tris savaites užtrukusias diskusijas dėl amerikiečių - rusų rokiruotės “Mažeikių naftoje”. Ypatingos skubos tvarka buvo priimtas nutarimas, kuriuo Nyderlanduose registruota ribotos atsakomybės bendrovė “Yukos Finance” patvirtinta oficialiu JAV bendrovės “Williams International” teisių ir pareigų perėmėja.

“Nors aš nesu pernelyg didelė optimistė, vis dėlto manau, kad “Mažeikių naftoje” blogesnė padėtis, nei buvo tvarkantis “Williams”, vargu ar begali būti. “Jukos” dirbs iš esmės tokiomis pačiomis sąlygomis, todėl galime tik viltis, jog jie tvarkysis sėkmingiau”, - teigė Ekonomikos komiteto narė, socialdemokratė Sigita Burbienė. Tuo tarpu opozicijos atstovai vakar tebetvirtino, kad priimdamas nutarimą Seimas atidavė “paskutinį kozirį” pakeisti 1999 m. pasirašytas sutartis dėl “Mažeikių naftos” privatizavimo.

▪ BRAZAUSKAS ATSISAKĖ

Socialdemokratų partijos vadovų pasitarime partijos centrinio rinkimų štabo vadovas Juozas Olekas ir Seimo narė Birutė Vėsaitė įkalbinėjo premjerą Algirdą Brazauską, kad jis, važiuodamas į renginius, nuo šiol į savo palydą imtų ir socdemų kandidatą į prezidentus Vytenį Andriukaitį. Tačiau Premjeras tokius pasiūlymus atmetė. A.Brazauskas pareiškė kaip oficialus asmuo ir Vyriausybės vadovas oficialių renginių metu negalįs agituoti nė už vieną kandidatą į prezidentus.

▪ **Lietuvos televizijoje** įvyko debatai, kuriuose dalyvavo prez. V. Adamkus ir Seimo pirm. A. Paulauskas. Jų metu vyko žmonių apklausinėjimai. Už A. Paulauską pasisakė 10,875 balsai, o už V. Adamkų - 20,603 balsai.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

NEUŽMIRŠIME SKRIAUDŲ!

Azijoje iš draugiškų Amerikai vyriausybių buvo gauta žinių, kad Rugsėjo 11 sukakties proga tarptautinė teroristų organizacija planuoja pulti Amerikos diplomatines pasiuntinybes, biznio įstaigas. Indonezijoje, Singapure buvo suimti keli teroristai. Ypač draugiškai laikosi Singapuras, kur susekti teroristų lizdai dar gruodžio mėnesį, kur 13 šnipų supirkinėjo sprogmenis ir planavo sprogdinti Amerikos, Izraelio, Britanijos ir Australijos ambasadas. Tokie teroro planai buvo pramatyti Malaizijoje, Kambodijoje, Vietname, net Indijoje ir pačiame Afganistane. Prezidentas Bush telefonu kalbėjosi su draugiškų ir neutraliųjų šalių vadovais. Amerikoje lankėsi Kanados premjeras Jean Chretien. Anglijoje specialios pamaldos vyko už Ameriką šv. Povilo katedroje Londone, giedojo berniukų choras, dalyvavo monarchijos ir vyriausybės nariai. Irako politiką pasmerkė Danijos ir Olandijos premjerai. Vatikane už Ameriką meldėsi popiežius Jonas Paulius II, nors užsienio reikalų ministras pasmerkė karo žygio prieš Iraką planus. Jis siūlė remtis Jungtinių Tautų autoritetu.

New Yorke Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja trumpose ceremonijose priėmė naują narį, jau 190-tąją valstybę, Šveicariją. Ji paskelbė, kad nekeis savo vėliavos, tačiau veiks palaikydama pa-

saulyje taiką ir susiklausymą. Šveicarai po 50 metų neutralumo ir nepriklausomumo kovo mėnesį referendume balsų persvara nutarė įsijungti į Jungtines Tautas. Vos prieš 16 metų šveicarai turėjo referendumą, kuriame 75% piliečių atsisakė JT narystės, nes tuomet dar vyko “Šaltasis karas” ir tarptautiniai įtempimai. Dabar Šveicarija įrašyta į narių sąrašą ir stovi tarp Švedijos ir Sirijos alfabetiniame sąrašė. Praktiškai nors nebūdama JT nare, Šveicarija priglaudė savo teritorijoje svarbias JT agentūras. Pasaulio Sveikatos Organizaciją, Tarptautinę Darbo organizaciją ir JT Pabėgėlių Komisariatą.

Rugsėjo 11-tosios sukaktuves draugiškai paminėjo Australija, išskeldama vėliavas pusiau stiebo, Maskvos ortodoksų bažnyčioje vyko iškilmingos pamaldos. Singapure minia žmonių skambino specialiu varpu prie JAV ambasados. Net Irako kuriam gresia JAV koalicijos puolimas, ministras pareiškė, kad Irakas nenori karo su JAV, bet siekia abiem naudingų biznio ryšių. Draugiškiausia Amerikai liko Didžioji Britanija, kuri Pasaulio Prekybos centro sprogdinime prarado permai 67 savo piliečius. Britų radijas ir televizija plačiai paminėjo Rugsėjo 11-tosios užpuolimą ir teroristų karo pradžią. Užuojautos pareiškimus pasiuntė Izraelio premjeras ir Palestinos vadas Arafat.

Irako valstybės taryba specialioje sesijoje Baghdade nutarė leisti Jungtinių Tautų inspektoriams tikrinti jų turimą ginklų arsenalą.

Reuters

Keliais sakiniais

▪ **Rugsėjo 12** prezidentas Bush pasakė griežtą kalbą Jungtinių Tautų Generalinėje Asamblėjoje. Jo kalba užtruko ilgiau negu buvo tikėtasi. Kalba susidėjo iš 22 lapų. Tekstas buvo išdalintas visiems susirinkusiems. Prezidentas kalbėjo lyg prokuroras, kaltindamas Irako režimą ir reikalaudamas, kad Jungtinės Tautos nubaustų diktatorių Saddam Hussein,

kuris atmetė 16 JT Saugumo Tarybos rezoliucijų. Irakas didina ir slepia požeminiuose sandėliuose chemines ir biologines dujas, gamina dujas nešiojančias raketų galvutes, skuba pasigaminti atominius ginklus ir leidžia lešas ne gyventojų maistui pirkti, bet raketų dalims. Irakas sulaužė pažadus sunaikinti masinio naikinimo ginklus. (Nukelta į 3 p.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119-0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: EDITORIAL BOARD

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$40.00, first class - \$63. Single copy - 75 cents. Air mail overseas - \$115.00.

Prenumerata metams - \$40.00, pusei metų - \$25.00, pirma klase - \$63. Oro paštu į užsienį metams - \$115.00. Atskiro numerio kaina - 75 centų. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

GALIA - DAR NE AUTORITETAS

Politinėse sferose vyksta labai svarbūs debatai: Vašingtone, Maskvoje, Berlyne, Londone ir Paryžiuje. Po Rugsėjo 11-osios Europa reiškė solidarumą su amerikiečiais prieš teroristus, kurie yra atsakingi už negirdėtas žudynes New Yorke, Penssylvanijos valstijoje ir už Pentagono sprogdinimą šio krašto sostinėje. Tačiau šiandien tas solidarumas pradingo - nusistatymas prieš Vašingtoną yra žymiai stipresnis, nei bet kada praeityje. Europoje vyrauja nuomonė, kad amerikiečiai serga nepagydoma didybės liga. Baltieji rūmai nekreipia dėmesio į tai, kad sąjungininkai nepritaria Irako užpuolimui.

Po rugsėjo 11-osios teroro Rusijos prezidentas buvo pirmasis, kuris pareiškė prez. G. Bush užuojautą. Jis JAV prezidentui skambino kaip valstybės vadas, kuri kenčia taip pat nuo terorizmo. Tebūna priminta, jog Rusija nebe pirmus metus kariauja su čečėnais, nes jie, kaip teigia Maskva, esą teroristai. Vašingtone nesusitariama, ar prezidentas gali įsakyti pulti Iraką. Valstybės sekretorius C. Powel ne kartą pasisakė prieš viceprezidento D. Cheney ir Gynybos sekretoriaus D. Rumsfeldo norą kariauti su Iraku. Jis yra už tai, kad JAV turėtų ir sąjungininkų pritarimą. Įdomu, kad *The New York Times* paragino Valstybės sekretorių laikytis tvirtai prieš griežtos akcijos šalininkus. Keliamas principinis klausimas: kokia yra JAV užsienio politika? Ar JAV gali įsakyti pasauliui, kaip reikia kovoti su terorizmu. Kai kas bando tai vadinti “neoperialistine” politika. Baltieji rūmai iki šiol nepasmerkė Rusijos žudynių Čečėnijoje, gal todėl, kad ruošiasi kariauti su Iraku.

Šia situacija naudojasi Rusija. Prisiminkime V. Putin pareiškimą, jog Rusija nesipriešins JAV veiksams Afganistane ir nereikalaus Jungtinių Tautų Saugumo tarybos posėdžio dėl Amerikos karių įvedimo kovai prieš talibanistus. Tad jokio prašymo nereikia ir Maskvai pateisinti genocido veiksams Čečėnijoje. Rusija savo karui jokio leidimo iš JT Saugumo tarybos neprašo, ir žudo čečėnus, kurie kovoja už savo krašto nepriklausomybę.

Kitaip į čečėnų kovą žiūri Gruzija ir jiems padeda. Todėl rugsėjo 12 dieną Rusijos prezidentas V. Putin įteikė raštą Jungtinių Tautų Generaliniam sekretoriui Kofi Annan ir kitiems 4 Saugumo tarybos nariams, kad Rusija irgi gali pulti Gruziją, kaip ir Amerika ruošiasi pulti Iraką, nes Gruzija leidžia čečėnams veikti jų teritorijoje, kuriuos rusai vadina teroristais. Rusija galinti prisitaikinti JT 51 straipsnį, kuris leidžia gintis nuo teroristų. Rusija nepatenkinta, kad Gruzija pavasarį paprašė atsiųsti specialius dalinius, kurie apmokytų gruzinus, ir Busho administracija tuoj pasiuntė į Gruziją savo specialistus. Valstybės departamentas dabar pasisakė prieš Rusijos karinę akciją Gruzijoje, pareiškdamas, kad tai pačios Gruzijos reikalas, o prez. Ševarnadze įsakė savo kariams būti pasiruošusiems nelauktiems įvykiams ginti savo kraštą.

Visi čia aprašyti įvykiai dar kartą sustiprina nuomonę, kad Lietuvai yra gyvybiškai svarbu kuo greičiau tapti NATO ir Europos sąjungos nare.

S. Tūbėnas

KARALIAUČIAUS ENKLAVA - ATVIRA ŽAIZDA PRIE BALTIJOS JŪROS

Ją, norėdami Stalinui įtikti, sukūrė F. D. Roosevelt ir Winston S. Churchill. Daugiausiai Stalinui pataikavo Rooseveltas. Tas suokalbis buvo atliktas Potsdame. Churchilis norėjo, kad ir generolas de Gaulle dalyvautų pasitarime, bet su tuo nesutiko Stalinas. Turbūt jis numatė, kad laimėti daugiau gali betarpiai derėdamasis su F.D. Roosevelt. Toje konferencijoje dalyvauti atkredituoti žurnalistai rašė, kad F.D. Roosevelt, kai būdavo dviese su Stalinu, mėgo iš W.S. Churchill pasišaipyti. Už Karaliaučiaus - lietuviško krašto atidavimą rusų savivalei ir terorui atsakingiausias yra Amerikos prezidentas. Tad ir atsakomybė krenta ant Amerikos pečių, bet Amerikai, atrodo, tokia našta yra per didelė ir per sunki. Tai ji savo atsakomybės dalį nori numesti ant stipresnių (Lietuvos pečių). Visą laiką įvairiomis progomis Lietuvą ragina palaikyti gerus santykius su Rusija. Žinau, Lietuvos “diplomatai” nedrįsta jiems pasakyti, kad ji Lietuvą ragina, bet pati pavyzdžio neduoda. Lietuva yra nuo rusų daug ne-teisybės ir skriaudų patyrusi. Per Rooseveltto draugą Staliną ir jo vadovaujamą iš Azijos stepių puslankinių tautelių kariuomenės divizijas, kurios labai panašios į hunų gaujas, pagal karo meto Raudonosios armijos santvarką ir aprūpinimą, dalį maisto jie turėjo iš žmonių

prisiplėšti. Tos okupacijos pasėkoje Lietuva prarado beveik trečdalį gyventojų. Toks ir buvo Maskvos tikslas, kad į ištuštėjusias žemes galėtų azijatų privežti. Amerikonams tos lietuvių aukos nerūpi, jie tik pastoviai lietuvių ragina, bet patys pavyzdžio neduoda. Lietuva yra nuo rusų per daug nukentėjusi, kad galėtų viską užmiršti. Be to, žino, kad rusų žodžiai ir parašai nieko nereiškia. Amerika mokindama, kaip reikia su kaimynais sugyventi, pati užmiršta, kad Kuba yra jos kaimynė.

Lietuva neturėtų stengtis, kad Rusija ratifikuotų sienas, nes tai gali sukelti nenumatytas komplikacijas. Dabar Rusija dar jokių teisių neturėdama į Karaliaučiaus kraštą, nes jis buvo pavestas Rusijai valdyti 50-čiai metų, kurie pasibaigė 1999 m. Jokių teisių neturėdama ji dar sugeba didelį triukšmą kelti. Tas kraštas iki praėjusio karo pabaigos niekuomet Rusijai nepriklausė. Maskva tai žinodama stengėsi įrodyti, kad tai nuo amžių lietuviškos žemės. Nors vokiečiai Rytprūsius valdė beveik 700 metų, tačiau, išskyrus nacių propagandą, vokiečių mokslininkai tą kraštą visuomet laikė lietuviškos praeities. Besitraukiant į Vokietiją, teko pusėtinai gerai su jo žmonėmis susipažinti.

Kadangi 1944 m. vasarą, kai mes traukėmės į Vokietiją,

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Atkelta iš 2 p.

Keliais sakiniais

nimo ginklus, jis toliau globoja teroro organizacijas ir jas palaiko. Irakas toliau persekioja savo mažumas, nepaleidžia karo belaisvių, skriaudžia pietinėje Irako dalyje gyvenančius Basros regiono gyventojus, persekioja politinius oponentus, kurių tūkstančiai žuvo, dingo be žinios, buvo kankinami ir žudomi. Saddam yra civilizacijos priešas, išnaikinęs ištisus kaimus. Už Irako piliečių kančias jis kaltina Jungtines Tautas, nors už nelegalų naftos pardavinėjimą jis stato sau skirtus rūmus ir pilis. Saddam sulaužė kiekvieną pasauliui duotą pažadą ir sukėlė ne vieną konfliktą, kalbėjo prez. G.W. Bush.

• **Palestinos** parlamentas Ramallah mieste, Vakarų kran-te pareiškė nepasitikėjimą 21 asmens ministrų kabinetui. Rinkimai paskelbti sausio 20 d. Niekas nepakėlė balso prieš prezidentą Arafat, nors kritiko jo vadovybės narius.

• **JAV** karinė vadovybė per praėjusius mėnesius labai su-

stiprino ginkluotę netoli Irako sienų. Iš JAV atgabenta daug amunicijos, šarvuočių, karo laivų. Ginklai išdėstyti amerikiečių bazėse Kuveite, Kvarate, Bahrain ir Saudo Arabijos bazėse.

• **Teroristams** pagrobtu lėktuvu puolant Pentagono pastatą, ten žuvo ir sudegė penki rūmuose buvę asmenys. Jų palaikai buvo iškilingai palaidoti viename karste Arlingtono karinėse kapinėse, kur jie visi laikomi “nežinomais kareiviais”. Tarp žuvusių yra dvi aštuonerių ir trejų metų mergaitės. Ir jos tapo “nežinomais kareiviais”.

• **Federalinė** vyriausybė, minėdama teroristų išpuolio Rugsėjo 11-tosios sukaktį, paskelbė padidinto budrumo stovį, kuris paliktas dar kelioms savaitėms po visų minėjimų.

• **Apklausa** tarp amerikiečių ir Europos Sąjungos piliečių parodė, kad dauguma pritarė Irako puolimui, jei tai būtų sąjungininkų vykdoma

Juozas Žygas

tai krašte vyrų labai mažai tebuvo. Tad daugiausiai teko su moterimis susidurti, tiek tramvajuose, tiek tramvajuose, ar šiaip gatvėse. Moterys, kurios savo apranga buvo 100 procentinėmis vokiečiais atrodančios moterys, mus užkalbindavo, gana gera lietuvių kalba. Mums nustebus, kad jos mus kalbino lietuviškai, tai mums paaiškino, kad per pastutines dvi -tris savaites tik lietuvių vyrus tematė!

Jos pradėjo domėtis, kodėl mes bėgame? Juk frontas dar labai toli! Tuomet joms pasakiau, kad besiklausydamos “Wermacht Bericht”, ir tikėdamos, kad frontas yra dar toli, vieną rytą pabudusios gal nustebsite matydamos, kad gatve rusų tankai važiuoja! Jos labai nustebė ir pradėjo klausinėti, kur dabar frontas galėtų būti? Jų paklausiau ar žinote, kur yra Vilnius ir Kaunas? Atsakė, kad žinančios. Tuomet joms pasakiau, kad Vilnius jau rusų užimtas. Jos tai išgirdusios, išsigando. (O man tai pasakė aludės savininkas, pas kurį Ostmarkes keičiau ir alų pirkau).

akcija, kuriai pritarė ir Jungtinės Tautos.

• **Radikali** palestiniečių organizacija al-Aqsa Brigada atmetė naujojo palestiniečių vidaus reikalų ministro įsakymą pakeisti ginkluotą savižudžių veiklą prieš Izraelį kitomis pasipriešinimo formomis.

• **Sudano** valdžia sustabdė su Sudano Išlaivsinimo armija pradėtas taikos derybas, nes ta armija tęsė puolimus ir derybų metu.

• **Namibijos** prezidentas Sam Nujoma, žinomas politinis Zimbabvės prezidento Robert Mugabe bičiulis, pareiškė, kad Zimbabvės problema sukėlė Britanija.

• **Sausros** paliesta Etiopija paskelbė prašymą, kad turtingesnės šalys padėtų maisto siuntomis kraštui, kur badas gresia šešiams milijonams gyventojų.

• **Gibraltaro** vyriausybė paskelbė referendumą lapkri-

(Nukelta į 4 p.)

Lietuvių Fondo Pelno skirstymo komisijos pirm. Kęstutis Ječius, Tarybos pirm. dr. Antanas Razma ir Valdybos pirm. Povilas Kilius.

IV AIDS KONFERENCIJA VILNIUJE

Vilnius, rugsėjo 18 d. (ELTA). Operos ir baleto teatre prasidėjo IV Europos AIDS konferencija, praneša ELTA.

Tris dienas vyksiančios konferencijos tema - “Europos požiūris į ŽIV/AIDS ir susijusias problemas: tyrimai, politika, prevencija ir priežiūra”.

Į konferenciją atvyko garbės viešnia - Jos Didenybė Švedijos karalienė Silvia. Konferencijos globėjas - Ministras pirmininkas Algirdas Brazauskas.

Renginio tikslas - skatinti ir sudaryti sąlygas koordinuoti įvairių šalių ir sričių specialistų veiklai, kuri padėtų sustabdyti AIDS epidemiją. Konferenciją organizuojantis Lietuvos AIDS centras laukia atvykstant apie 260 užsienio svečių iš 38 pasaulio valstybių ir 500 dalyvių iš Lietuvos. Specialistai klausysis pranešimų plenariniuose posėdžiuose, dirbs susiskirstę į grupes, dalyvaus apskritojo stalo diskusijose.

Būtinybė apjungti įvairių šalių pastangas prieš AIDS iškilo praėjusiame dešimtmetyje, pradėjus sparčiai plisti žmogaus imunodeficito virusui Europoje. Todėl nuo 1994 metų, remiant Pasaulio sveikatos organizacijai (nuo 2000 m. - Jungtinių Tautų AIDS programai) ir Europos Komisijai, reguliariai organizuojamos Europos AIDS konferencijos ŽIV ir AIDS socialinėms ir elgesio problemoms aptarti.

Iki šiol buvo surengtos trys Europos AIDS konferencijos, kurios vyko Berlyne, Paryžiuje ir Amsterdame. Lietuva, kaip ketvirtosios konferencijos rengimo vieta, išrinkta konkurso būdu - įvertinti šalies laimėjimai AIDS prevencijos srityje, valstybinė AIDS profilaktikos programa ir šiuolaikiniais mokslo laimėjimais grindžiamos iniciatyvos. Organizacinį

darbą atlikti buvo įgaliotas Lietuvos AIDS centras.

Lietuvos AIDS centro specialistai iki šių metų rugsėjo pradžios nustatė jau 688 ŽIV infekuotus asmenis. Metų pradžioje jų buvo 338. Daugumos ŽIV nešiotojų amžiaus vidurkis sudaro 25-40 metų. Jauniausiam ŽIV infekuotam asmeniui infekcijos nustatymo metu (1999 m.) buvo 15 metų. ŽIV Lietuvoje diagnozuojamas ir vyresniems kaip 60 m. žmonėms. Tokių atvejų per visą infekcijos registravimo Lietuvoje laikotarpį buvo aštuoni.

Europos ŽIV/AIDS epidemiologinio stebėjimų centro “EuroŽIV” duomenimis, 2001 m. epidemija nepalaujamai plito buvusiose Sovietų Sąjungos šalyse, o Vakarų Europoje daugėjo užsikrėtimo atvejų tarp heteroseksualių žmonių. 2001 m. Rytų Europoje diagnozuota daugiau kaip 100 tūkst.

naujų ŽIV atvejų, kai tuo tarpu 2000 m. jų buvo mažiau - 68 tūkst., 1998 m. - tik 15 tūkst.

Konferencijos dienomis Vilniuje vyko ir socialiniai renginiai. Operos ir baleto teatro fojė veikė daug parodų. AIDS plakatų parodoje buvo eksponuojama apie 80 geriausių, iš viso pasaulio surinktų AIDS prevencijai skirtų plakatų. Tarpautinė organizacija “Gydytojai be sienų” iš Olandijos ir Ukrainos pristatė fotografijų parodą “Pozityvūs gyvenimai”. Apsilankę parodoje “Sveikos gyvensenos dienos”, konferencijos dalyviai ir svečiai galėjo susipažinti su gydomąja kosmetika, sveikos gyvensenos produktais, specializuota spauda, farmacinių firmų pristatomais vaistais be receptų ir vitaminais bei pasitikrinti sveikatą. Parodą globojo sveikatos apsaugos ministras Konstantinas Dobrovolskis.

Rekonstruojamas Gedimino prospektas Vilniuje. LGITIC nuotr.

VILNIUJE PAREIGŪNAI DERINA BUSHO VIZITO DETALES

Rugsėjo mėn. 19 d. (BNS). Nors apie JAV prezidento George'o W.Busho vizitą į Lietuvą kol kas kalbama tik kaip apie teorinę galimybę, amerikiečiai jau pradėjo žvalgyti Vilnių. Kaip rašo “Lietuvos rytas”, Vilniaus oro uoste nusileido JAV karinių oro pajėgų lėktuvas “Boeing 757”, kuriuo atskrido kelios dešimtys amerikiečių, vadinamoji ankstyvojo pasirengimo prezidento vizitui grupė.

Dienraščio teigimu, atvykėlius domino galimybės garantuoti JAV vadovo saugumą Vilniuje, gatvių planai, ryšio priemonės. Grupė techninių

tarnybų darbuotojų buvo užlipę ant kelių Vilniaus Senamiesčio pastatų ir išbandę palydovinio ryšio signalo stiprumą. Grupė, kuri yra atsakinga už tai, kaip bus nušviestas G.W.Busho vizitas, darbo centru pasirinko Šiuolaikinio meno centrą, kuriame pernai vyko NATO Parlamentinės Asamblėjos sesija.

Palydovinio ryšio ir programinės įrangos specialistai keliose Lietuvos televizijose aptarė galimybes transliuoti pranešimus apie G.W.Busho vizitą. Pasak dienraščio, JAV prezidento palydą Vilniuje sudarys iki tūkstančio žmonių.

EUROPOS SĄJUNGOS SIŪLYMAS

Maskva, rugsėjo 18 d. (ITAR-TASS-ELTA). Europos Sąjunga siūlo, kad Rusija pateiktų sąrašą asmenų, turinčių teisę daug kartų tranzitu vykti iš Karaliaučiaus į kitą Rusijos dalį. Tai sakoma Europos Komisijos patvirtintame pranešime. Šio ES vykdomojo organo atstovybė Maskvoje tiesiogiai transliavo spaudos konferenciją iš ES būstinės Briuselyje, kur įvyko Karaliaučiaus problemai skirtas Europos Komisijos posėdis, praneša ITAR-TASS-ELTA.

ES taip pat siūlo įvesti specialų supaprastintą tranzito dokumentą, išduodamą tiems Rusijos piliečiams, kurie turi dažnai važinėti į Karaliaučių ir iš jo. Kartu Europos Komisija pažymi, kad Lietuva turės teisę “nesuteikti vizų kai kuriems Rusijos Federacijos piliečiams”.

Šį dokumentą, Briuselio pasiūlymu, galėtų už nedidelį mokestį išduoti šalių kandidačių konsulatui, susipažinę su Rusijos valdžios pateiktais sąrašais. Dokumentas suteiktų teisę tranzitu vykti per ES teritoriją automobiliais arba traukiniais.

Atkelta iš 1 p.

REIKALAUJA REFERENDUMO DĖL NATO

įstatymą. “Tačiau reikėtų išspręsti tam tikras teisinės problemas, nes, pradėję pasirušimą referendumui pagal vieną įstatymą, turėsime užbaigti jį pagal kitą, naują Referendumo įstatymą”, - sakė R. Pavilionis.

Tarp referendumo dėl Lietuvos narystės NATO iniciatyvinės grupės narių yra Seimo nariai Rolandas Pavilionis, Ramūnas Karbauskis, Egidijus

Klumbys, Nepriklausomybės Akto signataras Kęstutis Grinius ir Rolandas Paulauskas, profesorius Saulius Sondeckis, Vilniaus universiteto Komunikacijų fakulteto studentas Juras Požėla ir kiti.

Seimo nario E. Klumbio nuomone, Lietuvoje tikrai neįvyktų katastrofa, jeigu vi-suomenė nepritartų Lietuvos narystei NATO. “Nepritarimas reikštų ne ką kitą, o tautos nuomonę, jos atsakymą. Politikams reikėtų tada padaryti galutinį sprendimą dėl to, ar jie paiso tos nuomonės, ar ne”, - pridūrė R. Pavilionis.

TARPTAUTINIAI ĮVYKIAI

Atkelta iš 3 p.

Keliais sakiniiais

čio 7 d. kuris nuspręs ar galima pakeisti suverenumo įstatymą ir bendrai su Ispanija valdyti šį strateginį pusiasalį. Britanija paskelbė, kad jokio bendro valdymo nereikia laukti ir nebus leista Ispanijai turėti balsą Gibraltaro valdyme.

• **Indonezijos** teismas nu-teisė buvusį parlamento pirmininką trims metams kalėjimo už valstybės lėšų pasisavinimą. Jis pagrobęs 4.5 mil. dol. Kri-

tikai teigia, kad bausmė per maža.

• **New Yorke** politikas Andrew Cuomo atsiėmė savo kandidatūrą į valstijos gubernatoriaus vietą, nes įsitikinęs, kad tą vietą vėl laimės respublikonas George Pataki, dabartinis gubernatorius.

• **New Hampshire** respublikonų pirminiuose balsavi-muose kandidatės į sergančio sen. Jesse Helms vietą laimėjo Elizabeth Dole.

NAUJAS LIETUVOS PILIETYBĖS ĮSTATYMAS

Vilnius, rugsėjo 17 d. (ELTA). Seimas priėmė naują Pilietybės įstatymą, kurio nuostatos leis išlaikyti Lietuvos pilietybę asmenims, tapusiems kitos valstybės piliečiais. Naująjį įstatymą inicijavo Liberalų frakcija, o ja parėmė valdančioji Seimo dauguma, praneša ELTA.

“Iki šiol atimdavome Lietuvos Respublikos pilietybę visiems lietuviams, dėl įvairių priežasčių tapusiems kitų valstybių piliečiais. Tiek mažai gyventojų turinti Lietuva negali taip lengvai švaistytis savo piliečiais”, aiškino įstatymo nuostatas Pilietybės įstatymo teikėjas Seimo Liberalų frakcijos narys Arminas Lydeka.

Pagal dabar galiojančius įstatymus kitos valstybės pilietybę pasirinkęs buvęs Lietuvos gyventojas Lietuvos pilietybės iškart netekdavo.

Tikimasi, kad naujasis įstatymas pasitarnaus keliems šimtams tūkstančių užsienio valstybėse gyvenančių lietuvių ir lietuvių kilmės asmenų. Padėti neprarasti Lietuvos Respublikos pilietybės užsienio lietuviai pakartotinai prašė ši pavasarį, kai Jungtinėse Amerikos Valstijose lankėsi Lietuvos liberalų sąjungos pirmininkas Eugenijus Gentvilas.

Pasak E. Gentvilo, lankantis Jungtinėse Amerikos Valstijose jam teko įsitikinti, kad nemažai tėvynainių Lietuvos pilietybės Amerikoje atsisako ne savo noru, o yra priversti tai padaryti dėl santuokų su užsieniečiais arba leidimo apsigyventi kurioje nors užsienio valstybėje ilgesniam laikui.

“Tačiau atimdami tiems žmonėms pilietybę mes praktiškai užkertame kelią jiems kada nors sugrįžti į Lietuvą. Negalime atmesti galimybės, jog išlaikę Lietuvos Respublikos pilietybę ir taip išsaugoję ryšius su tėvyne dalis lietuvių, ypač jaunų ir gabių žmonių, ateity grįš į Lietuvą”, - teigė Liberalų sąjungos pirmininkas.

Naujasis įstatymas leis Lietuvos Respublikos pilietybę susigrąžinti anksčiau ją turėjusiems tautiečiams. Pagal naująjį įstatymą Lietuvos piliečiais laikomi lietuvių kilmės asmenys. Įteisinama, kad lietuvių kilmės asmeniu laikomas asmuo, kurio tėvai ar seneliai arba vienas iš tėvų ar senelių yra ar buvo lietuviai ir pats asmuo pripažįsta save lietuviu. Naujasis Pilietybės įstatymas įsigalios nuo 2003 m. sausio 1 d.

PRAEITIES PUSLAPIUOSE

JO EKSCLENCIJOS MINISTERIO PIRMININKO P. J. TŪBELIO KALBA

*Pasakyta Šaulių Sąjungos būrių vadų suvažiavime
Valstybės teatre birželio 2 d.*

Juozas Tūbelis

Ponai Ministeriai, Kariuomenės Vadovybe, Šaulių Vadovybe ir šaulių būrių vadai!

Po ilgos jūsų suvažiavimo pertraukos, Šaulių Sąjungos įstatymo paskelbimo ir jos statuto pakeitimo proga, ši gausingą būrių vadų suvažiavimą aš vyriausybės vardu nuoširdžiai sveikinu. Sveikindamas jus, būrių vadai, norėčiau priminti, kad mums šiuo metu yra du be galo svarbūs ir dideli uždaviniai. Vienas iš jų yra mūsų tautos

išsaugojimas, o antras - mūsų valstybės gynimas. Tie du dalykai yra artimai susiję vienas su kitu. Jie nėra tokie, kad tik vienu kuriuo reikalu būtų galima patenkinti vieną ar kitą mums tiek svarbų ir rūpimą klausimą. Ateitis yra mūsų. Lietuvos padėtis eilėje naujų po karo atgimusių valstybių nėra visai tokia pati, kaip kitų mūsų kaimyninių valstybių. Ji kai kuriais atvejais yra žymiai sudėtingesnė, negu kitų artimųjų mūsų kaimynų. Todėl ir mūsų uždaviniai yra kitoniškesni ir sunkesni. Bet tie sunkumai, kurie mūsų mūsų gąsdinti, bet, priešingai, turi stiprinti. Tas parodo daug savo ištvermės, kas iš sunkesnės padėties išseina nugalėtoju. Taigi, ir mums, ypatingai toms organizacijoms, kurios eina tiek į valstybės, tiek į tautos reikalų sargybos darbą, tie uždaviniai yra kaip tik viena iš pirmųjų ir didžiųjų pareigų. Kiek daug mūs tautai tenka pakelti

„Visada... esu davęs įsakymus, kad buvę komunistai turi būti tuoj pat priimami į partiją”.

Adolf Hitler

Mūsiškiai bolševikiniai trimičiai žiniasklaidoje ir politikoje turėtų tyliau girtis sava kova prieš nacius. Jie juk turėtų žinoti, kad nacizmas nieku reikšmingu nesiskiria nuo komunizmo. Net ir medaliais apsikarstę veteranai tikrumoje kariavo “brolžudiškame” kare tarp dviejų totalitarinio socializmo genčių. Ar tik nebus didžiausias skirtumas tarp jų - simboliuose kruvinai raudonose vėliavose?

Tą paslaptį deja, išdavė apie tai gerai žinojęs Hitleris. Jis žinojo apie menkniekius, kurie nacizmą skyrė nuo komunizmo, ir apie pagrindinius principus, kurie juos jungė. Jis ne kartą yra sakęs apie savo nurodymus nacinei nomenklatūrai, kad buvę komunistai “turi būti tuoj pat priimami į (nacių) partiją”. (Nobelio laureatas Friedrich A. Hayek, *The Road to Serfdom* 1944 m., Čikagos universiteto leidinys ir Viktor Suvorov, *Icebreaker: Who Started the Second World War?* 1990m.) Anot Hajeko, net 1941 m. Hitleris esąs pareiškęs, jog “pagal pagrindus, nacionalsocializmas ir marksizmas yra tas pat”.

1922 m. naciai ir komunistai mušėsi Vokietijos gatvių peštynėse. Anas dienas prisiminęs valdžion patekęs Hitleris pastebėjo: “... raudonieji, kuriuos mes primušėme, tapo geriausiais mūsų rėmėjais... Ar mano partiją anuo metu nesudarė 90 nuošimčių kairio sparno elementai? Man reikėjo vyrų, kurie galėtų muštis”. (*The Rise of Radicalism*, Eu-

rūpesčių dėl netolimoje ir tolimesnėje praeityje susidėjusių sunkumų, tiek daug jai tenka dar dirbti, norint sujungti visą tautą į vieną kūną. Taigi, pačios tautos sąmoninimo darbas tebėra didelis. Mūsų Tautos Vado, Respublikos Prezidento, čia buvo aiškiai pasakyta, koks yra šaulių darbas ir uždaviniai. Aš tik norėčiau pažymėti, kad **tautiškojo darbo baras yra toks platus, kad jo visoms dirbančioms tautiškoje talkoje organizacijoms visiškai užtenka ir jos į tą darbą gali stoti visos be pavydo**. Tam darbui sąmoningai dirbti reikia daug drausmės ir klusnumo. Čia yra pamatas ir antram svarbiam mūsų uždaviniui. Jeigu tauta bus sąmoninga, o sąmoninga ji gali

APIE RAUDONUS NACIUS IR RUDUS KOMUNISTUS

Vilius Bražėnas

gene H. Methvin.) 1925 m. nacių propagandos vadovas Gėbelsas atvirame laiške kuriam tai komunistų komisarui jį užtikrino, jog naciai ir komunistai buvo vienas ir tas pat dalykas. “Tu ir aš”, jis pareiškė, „kovojuame viens prieš kitą, bet tikrumoje mes nesame priešai”. (*The Rise and Fall of the Third Reich*, 1959 m., William L. Shirer.) Ir dar

(Eugene H. Methvin) randa, jog tarp Lenino ir Musolinio skirtumai yra “menkučiai”, gi “panašumai - fundamentalūs”. Abu rėmėsi kolektyvistine idėja, kuri, kaip matėme, neišvengiamai veda į tironiją ir katastrofą. Musolinis (buvęs socialistinio laikraščio redaktorius) beveik iki pat “Fašistų žygio į Romą” skaitęs save “geru socialistu” ir “buvo ortodoksas marksistas”.

Kai 1920 m. Italijos komunistams nepavyko Rusijos rau-

V. Molotov kalbasi su A. Hitler Berlyne 1940 m. lapkritį.

vis bandoma nacius padaryti dešiniaisiais! Nenuostabu, kad pats Hitleris liepė komunistus “tuoj pat”, be ceremonijų, priimti pas nacius. Tada tokie buvo vadinami „bifšteksiniais naciais”: rudu paviršiumi, raudonu viduriu. Tas procesas veikė ir atvirkščiai. Pagaliau paaiškėjo, kad buvusieji naciai buvo užėmę raktines pozicijas Rytų Vokietijos raudonojoje nomenklatūroje. Ir buvę gestapininkai buvo tapę raudonosios Vokietijos čekistais.

„O, gal ir taip, bet... raudonieji naciai kovojo ir tebekovoja prieš fašizmą”, pasakys kuris raudonas trimičius. Knygoje *The Rise of Radicalism* jos autorius Metvinas

donųjų pavyzdžiu pagrobti valdžią, Musolinis 1921 m. juos įtraukė į jo suformuotą Fašistų partiją. Tuo būdu daugelis “raudonmarškiniių” tapo juodmarškiniais.

Tad išeitų, jog tarp fašistų, nacių ir komunistų pagrindinis skirtumas yra marškiniių spalvoje. Daug kam tie marškiniai yra lengvai pakeičiami. Tos rūšies žmonės, kaip katinai, visada nukrenta ant “valdžios kojų”. Iš kur ir kur juos bemestum. Tą mes matome ir Lietuvoje. Vienas nacių pirmūnas (Ernst Roeme) gyrėsi galįs “per keturias savaites iš raudoniausio komunisto padaryti nacį”. Įdomu, ar jam reikėtų tiek laiko susidoroti su mūsiškiais bolševikais?

būti tik per stiprias ir drausmingas organizacijas, kurios mokės ugdyti tiek dorovės principus, tiek tuos, kurie paliečia žmogaus jautriausią ir gal svarbiausią gyvenimo reguliuotoją - sielą, jeigu sugebės ir medžiagiškai įsigalėti, tai bus padarytas didžiausias darbas ir mūsų nepriklausomybei stiprinti. Kiek yra reikalo medžiagiškai apsirūpinti krašto gynimo reikmenimis, tiek yra svarbu išmanyti tinkamai išnaudoti esamus mūsų krašte materialinių galimybių šaltinius. O tam reikia gilaus įsitikinimo ir stiprios dvasios. Tiek įdvasinimas visose mūsų medžiaginio ir kultūrinio darbo srityse, tiek įdvasi-

nimas mūsų bendrųjų reikalų supratimo yra būtinas dalykas tautos ir valstybės tvirtėjimui: ginti kraštą, be medžiaginio aprūpinimo, reikia dar mokėti, o tas mokslas įgyjamas pasirengimu. Jūs, šauliai, turite galimumo visomis šiomis kryptimis dirbti tėvynei.

Šaulių vadai, baigdamas noriu jums palinkėti, kad tolesnę savo programą tinkamai įgyvendintumėte su pasiryžimu ir atsidėjimu ir, pasisėmę naujų jėgų ir žinių, jas paskleistumėte savo būrių tarpe, kad ir kiekvienas eilinis šaulys tuos reikalus taip pat suprastų ir atjautų, kaip jūs čia suvažiavę atjaučiate ir suprantate.

(“*Trimitas*” 1936 metų birželio 4 d. Nr. 23)

Šviesusis Julijonas Lindė Dobilas, kunigas, rašytojas, Panevėžio gimnazijos direktorius, kartą pasakė: “Kiekvienne lietuvyje slypi artojas ir didvyris”. Nors jis tą lietuvio savybę gerai suprato, jos betgi niekada plačiau negvildeno gal todėl, kad ji kiekvienam mūsų gerai žinoma iš istorijos. Juk įvairių tautinių švenčių bei kitų iškilmių metu giedame: Lietuva, Tėvyne mūsų, **Tu didvyrių žemė?...**”

Pagvildenkime. Normaliose aplinkybėse didvyrį tampa retas žmogus. Bet ypatingose, ypač pavojuje, staigus vidinės jėgos postūmis nugali baimę ir žmogus atlieka veiksmą, kurio paprastu atveju neatliktų. Vadinasi, žmoguje glūdi dvilypė dvasinė būseną: neigiamoji (tamsioji) ir teigiamoji - šviesioji.

Kadangi žinome, kad kiekvienne mūsų neprašoma pasireiškia tamsioji dvasinės būsenos pusė ir gerai žinome jos padarinius, tai mėginkime išryškinti mumyse slypinčią šviesiąją pusę su jos dvasinėmis galiomis, galinčiomis paprastą žmogų išaukštinti - padaryti jį tam tikru didvyrį visam gyvenimui.

Kiekvienas esame sutikę žmonių, kurių nuotaika visuomet prislėgta: jie niekuomet nenusišypso, pikti ir erzlūs, viskuo nepatenkinti; kalbėdami apie kitus jie paprastai nieko gero nepasako ir visuomet viską kritikuoja... Jie dažnai skundžiasi įvairiomis - dažniausiai įsikalbėtomis, ligomis. Žodžiu, jie yra nelaimingi ir gyvena dvasinėje tamsoje. Nežinodami, kaip iš tos tamsos išlipti ir pralinksėti, jie praranda viltį, ryžtą kovoti su sunkumais, tikėjimą į šviesesnį rytojų. Čia nekalbu apie klinikinį, bet apie dvasinį prislėgtumą.

Kaip iš tos būsenos išsivaduoti? Ieškant atsakymo į tą klausimą būtina sužinoti,

KAS YRA ŽMOGUS?

Iš biologinio taško vertinant, žmogus sudarytas iš 2/3 vandens ir kelių kitų cheminių medžiagų, ir, kaip žaliava, rinkoje turi labai mažą vertę - jo neįkainuojama vertė glūdi dvasioje. Žinome, kad Dievas žmogų sukūrė pagal savo pavidalą. Vadinasi, jis nesulipdė mus iš kokių brangakmenių ar aukso, ar kad kiekvienas atrodytumėm kaip Hollywoodo žvaigždė, bet kad išvidiniai būtumėm verti Jo kūrinio vardo. Jis mums suteikė protą ir valią, leido laisvai pasirinkti gyvenimo būdą, atseit, gyventi savistoviai pagal mūsų valią ir norą. Turėdamas tą laisvę, žmogus gali pilnai ta dovana naudotis ir, kadangi kiekvieno žmogaus būdas skiriasi, tai nesunku suprasti, kad kiekvie-

VERGAS IR VALDOVAS VIENAME ASMENYJE

I

Karolis Milkovaitis

nas žmogus yra lyg ir atskiras mažas pasaulis su savo vidiniu valdančiuoju organu, t.y., protu ir valia, nuo kitų nepriklausoma gyvybės palaikymo jėga, atseit, širdimi ir visu kūno gyvavimo bei veikimo mechanizmu.

Modernioji psichologija ir filosofija teigia, kad žmogus tai ne lyg koks mitinis centauras, atseit pusiau gyvulys, pusiau dvasia, ne kokia “dvasia” gyvenanti kokiame mechanizme “įrenginyje”, bet yra įkūnytoji dvasia - būtybė,

Mikas Šileika. Kuriuo keliu? / Quo vadis?

kurioje susitinka gamtinė ir dvasinė būtis. Bet Tomas Akvinitis, žymiausias scholastikos ir Bažnyčios daktaras, sako, kad “būdami gamtoje, esame daugiau, negu gamta ir ją peržengiamo”. Tą sąvoką lyg ir išplėsdamas, olandų psichologas ir filosofas Buytendijk dar pridėda, kad žmogus yra už save patį atsakingas ir turi **žmogiškųjų galimybių neribotumą**. O šveicarų biologas Portmanas tą prasmę aiškiau išreiškia sakydamas, kad “žmogui patikėta savo būtį pačiam kurtis”. Kitais žodžiais, žmogus yra savo būties kalvis.

Labai džiugu! Ko daugiau bereikia? Turime visus Dievo įgaliojimus bei priemones kurti sau gyvenimą kokį tik norime ir visa žmonija yra laiminga - pasaulio žmonės tik puotauja, šoka ir dainuoja, vienas kitą myli, broliais bei sesėmis vadiną. Ar ne tiesa? Deja, ne! Pasaulis pilnas paniurusių, nelaimingų veidų. Dažnai pakanka tik žvilgtelti į praeivio veidą ir nežinai, ar jis iš šermeninės tik išėjo mylimą žmoną pradedęs, ar jo paties sieloje šermenys, nes nelaimė, kaip neono šviesų iškaba tamsią naktį, aiškiai pasako, kad tas žmogus yra labai nelaimingas.

Nebūdami fiziniai ligoniniai, jie gyvena beviltiškoje dvasinėje tamsoje. Jų supratimu, pasaulyje yra **valdantieji ir valdomieji**. Ir įsitikinę, kad jie yra valdomieji, todėl privalo

valdantiejiems linkėti, gyventi trečios ar ketvirtos rūšies gyvenimą, neturėti savo sieloje jokio pragiedrulio, jokio šviesesnio rytojaus.

Colorado universiteto Medicinos mokyklos profesorius dr. Franklin Ebaugh sako, kad iš ligoninėse atsiduriančių ligonių tik vienas trečdalis yra vaistais pagydomi fiziniai ligoniniai. Kiti du trečdaliai yra

gia be Sutvėrėjo pagalbos savo gyvenimą išlaikyti “vandens paviršiuje”, atseit Jo mums leistoje aukštumoje.

Pritardami Markaus Eurelijaus nuomonei, kad kiekvienas žmogaus vardo vertas tvėrinys turi savomis pastangomis tiesiai ir tvirtai - kitų neramstomas stovėti ant savo nuosavų kojų, ir imdami dėmesin anksčiau cituotą prof. Ebaugh tvirtinimą, kad du trečdaliai žmonių yra dvasiniai paliegėliai, tai išvadoje sakome, kad pasaulyje siaučia smarki dvasinio vėžio epidemija.

Mes aptemdiname savo protą neigiamomis mintimis, pradedame krimstis dėl niekinų dalykų, apsileidžiame, pradedame sirgti prislėgtumo ligomis ir tampame tomis palinkusiomis šakomis, ant kurių, prastai lietuviškai tariant, visos ožkos lipa.

Koks beprasmis, tiesiog pragaištingas dieviškųjų dovanų eikvojimas!

Štai tikras atsitikimas, kuris įvyko Haagoje, Olandijos sostinėje, apie kurį bent švedų spauda rašė. Viena tokia labai prislėgta, su nieku neben draujanti, priekabi moteris buvo visuomet nepatenkinta. Bet ji dažnokai užeidavo į bažnyčią, kurioje buvo išsirinkusi suolą, jame visuomet sėdėdavo ir dažnai užsnūdavo. Ją žinantys jos vengdavo ir tą vietą jai užleisdavo. Vieną dieną atėjusi į bažnyčią rado savo vietoje klūpantį vyriškį. Ji gana grubiais žodžiais pareikalavo, kad jis iš tos vietos pasitrauktų, nes tai esanti “Jos” nuolatinė vieta. Vyriškis labai mandagiai atsispręs ir nuėjęs atsisėdo į patį galinį bažnyčios suolą. Bemačiant prie moters prišoko vyriškis (greičiausiai Olandijos slaptosios policijos pareigūnas) ir išbarė ją, sakydamas: “Ar žinai, tamsta, kas tas ponas yra, kurį išvarei iš neva “savo” vietos? Tai Švedijos karalius, kuris svečiuojasi mūsų karališkoje šeimoje ir in-kognito išėjęs pasivaikščioti užsuko į bažnyčią pasimelsti.” Moteris, supratusi savo labai nemalonį klaidą, pašoko atsiprašyti, bet “tas ponas” jau buvo iš bažnyčios išėjęs. Tai pavyzdys, ką dvasinis apsileidimas ir nesusivaldymas gali padaryti.

Sena išmintis sako: “Klysti yra žmoniška, bet klaidoje pasilikti yra šėtoniška.” Nukristi į prislėgtumo žemumas nėra jokia nuodėmė ar koks nusikaltimas. Kiekvienas žmogus prislėgtumo priepuolius patiria. Abraomas Linkolnas juos turėdavo, Vinstonas Churchilis juos išgyvendavo. Churchilis tokią jo būseną net “juodu

šunim” vadindavo: “That black dog took hold of me”, - jis sakydavo. Vadinsi, tokia prislėgtumo būseną yra normalus reiškinys, tik toje dvasios būsenoje pasilikti yra pragaištinga.

Tiesa, lietuviškas posakis sako, kad “šuo ir kariamas pripranta”. Gal šuo ir pripranta, bet žmogui nėra reikalo tokiam būvyje gyventi, nes jis turi išeitį. Gyvenimas yra gražus, pilnas šviesių galimybių, kurios kaip skanių vynuogių kekės gyvenimo pakelėse auga ir yra kiekvienam prieinamos. Tik reikia mokėti jas surasti ir jomis pasinaudoti. Nereikia baigti aukštųjų mokslų, nereikia būti jaunam, gražiam ar turtingam - jos visiems prieinamos! Bet neturėdami to vidi-
nio potraukio jų siekti, mes jų nepasiekiamo.

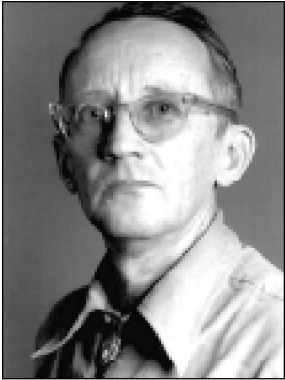
RYŠKUS PAVYZDYS

Prieš kelis metus Lietuvos nepriklausomybės minėjimo paskaitininke Los Angeles organizacijos pakvietė žinomą visuomeninę Vaivą Vėbraitę - Gustienę, tada gyvenančią Connecticut valstijoje, vadina-
si kitame krašto gale. Dvi dienas prieš jai išvykstant paskaitos skaityti, miršta jos tėvelis, pulkininkas inžinierius Vėbra, kurį, jos pačios pripažinimu, ji labai mylėjo. Čia stabtelėkime ir išgilinkime į jos padėtį, būtent: šiandien miršta jos mylimas tėvelis. Poryt rytą, reikia jau būti Los Angelese ir skaityti paskaitą. Po paskaitos skubėti kelis tūkstančius mylių atgal namo ir už kelių dienų, pagal tėvo pageidavimą, palydėjo jo kūną į Lietuvą, kad ten būtų palaidotas. Ar galime įsivaizduoti jos padėtį? Menkesnės savitvardos žmogus būtų ranka numojęs į visus išpareigojimus, puolęs į nevirtį ir nebūtų iš namų pajudėjęs. Bet p. Gustienė atvyko, paskaitė labai gerą paskaitą, pamaišytą ašaromis, ir paliko visiems labai gerą išpuodį. Po paskaitos buvo mažutės vaišės, kurių metu jai buvo pasakyta, jog visi esame labai sužavėti jos mostu... Bet ji atsakė: “Negaliu nuskęsti neviltyje, turiu išlaikyti protą šviesų, kad galėčiau išsilaikyti virš horizontalės.” Kokia šviesi, pavyzdin-
ga moteris!

Vergiškumas yra vidinės baimės padarinys! Baimės tėvas ir motina yra melas. Išskyrus komunizmą ir kelias kitas jam giminingas melą skleidžiančias ideologijas, visos pagrindinės krikščioniškosios tikybos bei dauguma pasaulio šviesuolių griežtai atmeta baimę kaip nuodų šaltinį, kuris paralyžuoja žmogaus sąmonę. Baimė užgesina visas proto šviesas ir užtemdo galvosena.

(Bus daugiau)

Gerardas Juškėnas

*Ar aš tau, sese, nesakiau,
Ar aš žodelio netariau?
Iššluok kiemelį subatoj,
Atjos berneliai nedėlioj.*

Rugsėjo 8 d. sekmadienio gegužinė ir sugrižtuvės jau praeityje. Šv. Jurgio parapijos klebonas kun. Juozas Bacevičius ir parapijos taryba

dėjo pastangas jai taip puikiai pasiruošti. Skaitėm klebono laišką bei priminimus savaitgalio biuletenyje ir klausėm Tėvynės garsų radijo pranešimus. Dėkui tai Clevelando lietuvių visuomenei - daugelio sulaukėme tądien klebonijos sode. Jų tarpe buvo ir svečiai iš anapus Atlanto - Lietuvos krašto. Pasitaikė saulėtas sekmadienis. Ohio saulutė dažnai mus perkaitina, tačiau šioje šventėje klebonijos sode radome palapinių stogus ir medžių paunksnę. Moterys ir jaunos mergaitės dalino visokius skanėstus, o Dovydas Rubinski spirgino gardelėje dešreles ir

kt. mėsos gaminius. Troškuli malšinome vaisvandeniais ir net radome putojančio alaus statinaitę. Pirmosios sėkmės žinios: anot klebono - dalyvavo arti 150 asmenų. Tačiau stebint iš šalies, galėjo būti arti poros šimtų, nes gegužinėje plušo daug savanorių, buvo mažulėlių ir pan.

Dėkui visiems už atsilankymą, talką ir šios gegužinės garsinimą. Tėvynės garsų pranešimuose net ir mane išgarsino: esą aš pažadėjau saulutą dieną Jurginės gegužinei. Nežinau, ar mane Šv. Jurgis užstojo, o gal Dievulis neleido debesėliams šion šventėm atkeliauti...

Klebonijos sode prie kun. B. Barčiaus paminklo - Ričardas, Barborytė, jų sūnelis Stepukas, Žydrunas ir Debra.

G. Juškėno nuotraukos

SKAUTININKIŲ LAUŽAS

*Ugnelė, liepsnelė,
pakilki greičiau
Švytėki, žėrėki,
suburk mus arčiau
Temirga, tevirpa
miškai ir laukai
Šešėliai pašėlę
težaidžia linksmai.*

Degučių pastoginė visus sveikina

2002 m. rugsėjo 6 d. penktadienio vakarą Degučių sodyboje, Richmond Hts., OH buvo užkurtas Clevelando skautininkių draugovės laužas. Jame dalyvavo bene trys tuzinai sesių, dvasios vadas kun. Gediminas Kijauskas, SJ, su kelių brolių priemaiša. Laužas buvo skirtas vasarai užbaigti. Jį pravedė s. Virginija Rubinski su s. Vilijos Klimienės talka. Aidėjo dainos - vienos aidų aidais, kitos tyliau. Užvis

skambiausia buvo vs Viliaus Bražėno Tautinės stovyklos daina - Atgimė Tėvynė. Užkasta suneštinėmis vaišėmis bei lauže ant pagaliuko pakaitintais "marshmallow" saldainiais. Pora valandų prabėgo lyg akimirka. Ratu sustojus ir

rankomis susiėmus aplink rusenančias žarijas sugiedotos: Vakarinė giesmė - Sutelk mus Viešpatie būrin ir tradicinė Ateina Naktis. Bevažiudami namo vieni kitiems linkėjome - susitiksime prie laužo ateinančiais metais...

Vladas Petukauskas sugrižo mūsų gegužinėn ir šnekėjo su dr. Giedre Matiene ir Jadvyga Klioriene.

Beplatindamas gegužinės bilietus Antanas Vasys gavo progą pasistiprinti skanėstais.

DETROIT, MI

BALFO PRANEŠIMAS

Artėjant spalui - BALFo tradiciniam aukų rinkimo mėnesiui - Detroito skyriaus valdyba maloniai kviečia visus BALFo narius ir rėmėjus įteikti savo metinę auką BALFo rinkėjams įprasta tvarka prie lietuviškųjų parapijų sekmadieniais arba pasiųsti ją paštu skyriaus išdininkui Vladiui Staškui, 10037 Hazelton Redford, MI 48239-1427, rašant čekius UNITED LITHUANIAN RELIEF FUND arba BALFAS vardu.

Valdyba

CHICAGO, IL

Prof. Vytauto Landsbergio pagerbimo pietūs įvyks spalio 2 d., trečiadienį, Chicago Athletic Association rūmuose, 12 S. Michigan Avenue, Chicagoje (kampas Michigan ir Madison gatvių; įėjimas iš Madison gatvės.). Pradžia 11:30 val. ryto. Pietų kaina 35.00 dol. Rezervacijas galima padaryti ALTo būstinėje 6500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629; Tel. 773-735-6677, faksas: 773-735-3946, el. paštas: ALTcenter@aol.com. Visuomenė kviečiama iš anksto užsisakyti vietas. Visus kviečia Amerikos Lietuvių Taryba.

Ateina naktis, prie rusenančio laužo.

PRANEŠIMAS CLEVELANDO LIETUVIAMS

Dr. Žilvinas Beliauskas, Lietuvių grįžimo į Tėvynę informacijos centro direktorius, kalbės rugsėjo 27 d. 6:30 v. vak., Dievo Motinos parapijos salėje Clevelando ir apylinkių lietuviams. Jo vadovaujamas centras teikia žinias mūsų spaudai ir tuo būdu aptarnauja užsienio kraštuose esančius lietuvius. Tai bus vienas įdomesnių pranešimų.

LIETUVA IR PASAULIS

✦ LIETUVOS MINISTRAS NORVEGIJOJE

Krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius su oficialiu vizitu išvyko į Norvegiją, NATO senbuvę ir vieną aktyviausių pagalbininkų Lietuvai integruojantis į Aljansą. Su Norvegijos Karalystės gynybos ministre Kristin Krohn Devold krašto apsaugos ministras aptars NATO plėtrą, Europos saugumo ir gynybos politiką, santykius su Rusija bei dvišalį gynybos bendradarbiavimą.

Norvegija buvo viena iš 12 valstybių, 1949 metais pasirašiusių Šiaurės Atlanto sutartį, kurios pagrindu buvo sukurta NATO organizacija. Norvegija yra pareiškusi remianti Baltijos šalių priėmimą į Aljansą šių metų lapkritį vykšančiame Prahos viršūnių susitikime.

Susitarimą dėl kontaktų ir bendradarbiavimo gynybos srityje Lietuva ir Norvegija, kaip informuoja ELTA, yra pasirašiusios dar 1995 metais ir labai intensyviai jį įgyvendina.

Norvegija kviečia Lietuvos krašto apsaugos specialistus į kursus ir stažuotes savo šalyje, teikia materialinę paramą. Pavyzdžiui, pernai Norvegija padovanojo Lietuvai du patrulinius laivus. Ši Skandinavijos valstybė aktyviai dalyvauja kaip viena iš remiančiųjų valstybių visuose Baltijos projektuose - BALTBAT, BALTNET, BALTRON ir BALTDEFCOL.

Vizito metu L. Linkevičius apsilankė Norvegijos Karalystės Gynybos štabe, taip pat Norvegijos štabo koledže, kur vieneriems metams studijuoti išsiųstas Lietuvos karininkas.

✦ DANIJĄ UŽ BALTIJOS VALSTYBIŲ PRIĖMIMĄ Į NATO

Lietuva, taip pat Latvija ir Estija turi būti NATO narėmis, tvirtino Lietuvoje viešintis Danijos parlamento Gynybos komiteto pirmininkas Helge Adam Moeller. Pasak jo, likusias 9 savaites iki Prahos viršūnių susitikimo Danija stengsis įtikinti abejojančias NATO nares, jog Baltijos valstybės turi būti Aljanso šeimoje. Danijos parlamento Gynybos komiteto pirmininkas Eltai pažymėjo, jog Danija jau daugelį metų palaikė Baltijos valstybių narystės NATO idėją. Taip buvo nuspręsta Danijos parlamento daugumos, todėl šio klausimo neketinama iš naujo svarstyti parlamente.

“Likusias 9 savaites iki Prahos viršūnių susitikimo mes stengsimės įtikinti abejojančias NATO nares, kad Baltijos valstybės turi būti Aljanso šeimoje. Padarysim viską, ką galim, kad juos įtikintume. Tikimės, kad po Prahos - jūs būsite NATO”, - sakė H.A.Moeller.

Su oficialiu vizitu į Lietuvą atvykę Danijos parlamento Gynybos komiteto pirmininkas H.A.Moeller ir šios šalies gynybos ministras S.A.Jensby susitiko su Seimo Pirmininku Artūru Paulausku bei krašto apsaugos ministru Linu Linkevičiumi. Susitikimų metu aptartas dvišalis karinis Lietuvos ir Danijos bendradarbiavimas, Lietuvos pasiruošimas narystei NATO, Kraliaučiaus problematika ir kiti klausimai.

Danijos delegacija mūsų šalyje vieši rugsėjo 15-17 dienomis. Baigę vizitą Lietuvoje Danijos atstovai aplankys Latviją ir Estiją. Aukšti Danijos gynybos pareigūnai apsilankė Lietuvos didžiojo kunigaikščio Algirdo mechanizuotame pėstininkų batalione Rukloje, kuriame yra diegiamas Lietuvos ir Danijos projektas LITBAT. Pagal šį projektą Danijos kariai padeda rengti mechanizuotą pėstininkų batalioną, kuris jau šiemet bus pasiruošęs dalyvauti NATO vadovaujamose operacijose. Danija taip pat padeda Lietuvai rengiant taikos palaikymo pajėgas, kuriant nuolatinės parengties brigadą, padeda planuoti gynybą, mokyti karius, teikia materialinę paramą.

Danija visiškai aprūpins bataliono artilerijos karinį dalinį. Rugsėjo 25 dieną į Klaipėdos uostą bus atplukdyta šiam batalionui skirta ginkluotė, kurią sudaro 54 pabūklai. Taip pat pagal šį projektą jau baigiami apmokyti septyniasdešimt Artilerijos bataliono karininkų ir puskarininkų.

Danija yra viena aktyviausių Baltijos šalių narystės NATO rėmėjų. Ši Skandinavijos valstybė nuo 1994 metų koordinuoja Lietuvos, Latvijos ir Estijos karinio regioninio bendradarbiavimo projektus.

✦ LIETUVIAI Į AFGANISTANĄ

Seimas pritarė nutarimo projektui dėl Lietuvos karių siuntimo į Afganistaną dalyvauti antiteroristinėje operacijoje. Nutarimui po pateikimo pritarė 58 parlamentarai, 12 buvo prieš, 17 susilaikė. Jį numatoma svarstyti Seime kitą savaitę. “Nutarimas patvirtintų mūsų valstybės deklaruojamą nuostatą prisijungti konkrečiai prie antiteroristinių pastangų ir veikti kaip JAV bei NATO sąjungininkė”, - Seimo posėdyje sakė nutarimo projektą pristatęs krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

Illinois valstijos generalinis prokuroras Jim Ryan, kuris kandidatuoja į Illinois gubernatoriaus postą, sukviestiems tautybių spaudos atstovams pareiškė, kad įvairiomis kalbomis leidžiami leidiniai turi svarbią reikšmę Amerikos kultūrai. Nuotraukoje iš k. į d. jo žmona Marie, lenkų radijo atstovė Sophia Boris, gen prokuroras Jim Ryan ir lietuvių atstovė Indrė Tijūnėlienė.

ŽYDŲ GENOCIDO DIENA

Rugsėjo 22-25 dienomis Lietuvoje vyksta renginiai, skirti Lietuvos žydų genocido 61-osioms metinėms. Įvairiuose šalies miestuose pagerbiamas Holokausto aukų atminimas, atidaromos parodos, vyksta diskusijos ir konferencijos. Kaip informuoja ELTA, rugsėjo 22 d. Kauno IX forto muziejuje susirinko moksleivių rašinių konkurso “Mano senelių ir prosenelių kaimynai žydai” dalyviai. Konferenciją rengė Švietimo ir mokslo ministerija, Holokausto ir žydų kultūros Lietuvoje studijų centras “Atminties namai”.

Sostinės Kultūros meno ir mokslo rūmuose buvo atidaryta senosios fotografijos paroda “Vilnius XX a. pradžios fotografijose”, kurią pristatė Lietuvos UNESCO komisija.

Rugsėjo 23-čiąją - Lietuvos žydų genocido dieną -

Panerių memoriale pagerbiamas 70 tūkstančių čia nužudytų žydų atminimas.

Tądien Prezidentūros rūmuose daugiau kaip 40 Lietuvos teisuolių - žydų gelbėtojų apdovanoti Žūvančiųjų gelbėjimo kryžiumi, o Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus Tolerancijos centre buvo atidaryta didelė tarptautinė konferencija “Holokaustas Lietuvoje. Modernios istorijos, švietimo ir teisingumo aspektai”.

Rugsėjo 24 dieną Vilniaus universitete rengiama vieša diskusija “Agresyvumas ir etninė neapykanta internete ir marginalinėje žiniasklaidoje”. Diskusiją rengia Tarptautinė

komisija nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti, Pilietinių iniciatyvų centras, Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institutas.

Rugsėjo 25 d. Kauno Vytauto Didžiojo universitete vyks vieša diskusija “Holokaustas ir “lietuviškojo dalyvavimo”, kurią organizuoja Tarptautinė komisija nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti, Vytauto Didžiojo universitetas ir Č.Sugiharos fondas “Diplomatai už gyvybę”.

Antrojo pasaulinio karo metais buvo sunaikinta didžioji Lietuvos žydų bendruomenės dalis. Didžiausi žydų genocido mastai buvo nacių okupacijos pradžioje. Prieš dešimt metų Seimas paskelbė Rugsėjo 23-iąją Žydų genocido dieną, ši data siejama su Vilniaus geto sunaikinimu 1943 m.

LENKAI ŽEMINA LIETUVĄ

Vilnius, rugsėjo 18 d. (ELTA). Lietuvos liberalų sąjungos pirmininkas Eugenijus Gentvilas paragino Užsienio reikalų ministeriją dėti visas pastangas, kad būtų sustabdytas Lietuvą žeminančios informacijos skleidimas Lenkijoje. Liberalų manymu, ministerija taip pat turėtų prisiminti atsakomybę, jog Lenkijoje jau trečius metus rengiama skandalinga akcija, kurios metu renkamos aukos neva badaujantiems ir mokyklų nelankantiems Lietuvos lenkų vaikams, praneša ELTA.

E. Gentvilas apgailestauja, kad Užsienio reikalų ministerija, kuriai vadovauja buvęs ambasadorius Lenkijoje ponas Antanas Valionis, “niekaip nesugeba Lenkijoje įtvirtinti

nuomonės, kad padėtis lenkiškose mokyklose Lietuvoje nėra tokia bloga”.

E.Gentvilo teigimu, Užsienio reikalų ministerija, tarpininkaujant Lenkijos diplomatams, privalo informuoti Lenkijos visuomenę ir aukas šiemet vėl pradėjusią rinkti labdaros organizaciją “Lenkijos humanitarinė akcija” apie realią padėtį mūsų šalyje ir pareikalauti sustabdyti dezinformuojančios informacijos skleidimą. “Šiuokart ant kortos pastatytas Lietuvos įvaizdis, todėl Lietuvos diplomatai negali tylėti”, - įsitikinęs E.Gentvilas. Jo nuomone, Lietuvos lenkų vaikai gyvena ne blogiau už lietuvių, o lenkų mokyklos yra aprūpinamos ne prasčiau nei lietuviškos.

Vilniaus ir Trakų rajonuose į Seimą išrinkto parlamentaro Liberalų frakcijos nario Aleksandro Poplavskio teigimu, minėta labdaros akcija gali pabloginti Lietuvos ir Lenkijos santykius, jei abiejose valstybėse artėjant rinkimams tuo pradės naudotis radikalios jėgos.

“Lenkai patys pripažįsta, jog pas juos pačius yra skurstančių moksleivių, todėl organizuoti tokią populistinę akciją Lietuvos gyventojams yra ne-korektiška”, - teigė Seimo narys.

Liberalų manymu, bet kokia parama šalies švietimo įstaigoms būtų sveikintina, tačiau jos negalima rinkti tokiomis aplinkybėmis.

FRANKFURTE - LIETUVOS FOTOGRAFIJOS PARODA

Prestižinėje Frankfurto galerijoje “Fotografie Forum International” Vokietijoje atidaryta šiuolaikinės Lietuvos fotografijos paroda “Žvilgsnis į Lietuvą: fotografija nuo 1960 iki mūsų dienų”. Tai Lietuvos dalyvavimo tarptautinėje Frankfurto knygų mugėje programos dalis.

Fotografijos parodą galerijai padėjo rengti Lietuvos dailės muziejaus Šiuolaikinės dailės informacijos centras, talkino Lietuvos fotomenininkų sąjunga ir jos skyrius Kaune, informuoja ELTA.

“Šiuolaikinės Lietuvos fotografijos mokykla - viena garsiausių Vidurio Europoje, lietuvių fotografų darbai rodomi žymiuose pasaulio fotografijos muziejuose ir galerijose, tačiau Vokietijos žiūrovai ne daug girdėjo apie Lietuvos fotografiją, - sakė viešosios įstaigos “Dalyvavimo Frankfurto knygų mugėje organizacinis komitetas” direktorė Rasa Drazdauskienė. - Tikimės, kad paroda padės šio meno gerbėjams iš viso pasaulio atrasti savitą Lietuvos fotografiją”.

Parodoje solidžiai pristatomi žymiausi Lietuvos fotogra-

Vokietijos dienraštis *Frankfurter Allgemeine Zeitung* pristatė savo skaitytojams lietuvių poetą S. Geda, iliustruodamas straipsnį jo nuotrauka, ir pranešė, kad S.Geda Frankfurto knygų mugės lankytojams spalio 8 d. tars žodį kartu su mugės vadovais ir politikais.

fijos kūrėjai ir pagrindinės meninės fotografijos kryptys. Lankytojai matys Antano Sutkaus, Aleksandro Macijausko, Rimaldo Vikšraičio, Algimanto Kunčiaus, Alfonso Budvyčio socialinę dokumentiką, Gintauto Trimako, Arturo Valiaugos, Dainiaus Liškevičiaus conceptualius, estetines proble-

mas gvildenančius fotodarbus. Parodą lydi specialiai parengtas katalogas anglų kalba su kuratorės Celina Lunsford ir lietuvių fotografijos kritikės Agnės Narušytės įžanginiais tekstais. Ekspozicijos atidaryme dalyvaus ir Lietuvos fotomenininkai - darbų autoriai.

Stacy Lee

GYVENIMO VIEŠKELIS

*Einu aš gyvenimo vieškeliu,
kartais lygiu kaip patalas,
kartais aštriais akmenim suskaldytu
tam, kad suprasčiau, ko verta skausmo ašara.*

*Mano kūną maitina protėvių dvasios,
kai iš nuovargio norisi kartais prarasti
visus išgyvenimus, sujauktą praeitį,
mirties debesim virš galvos tebesklandančią.*

*Vis kalbu savo sūnui: nepraraski tikejimo,
kai sunku, atsiremki į protėvių medį,
tą, kur auga Dzūkijos kalneliuos smėlėtuos,
arba tą, kur žaliuoja Kinijos žemėj.*

GERADARIAI

Kun. Vytautas Memėnas, Ascension of Our Lord church, Oakbrook Terrace, IL., atsiuntė 100 dol. auką, skirtą a.a. rašytojo Jurgio Jankaus knygos “Pušis” išleidimui.

Elena Elkuvienė, gyventi Sterling Hts., MI, atsiuntė 50 dol. auką su tokiu priedu: “Siunčiu nedidelę auką a.a. Jurgio Jankaus šviesaus atminimo įamžinimą, atspausdinti jo paskutinę knygą “Pušis”. Su Jankum teko susipažinti ir pabendrauti kada jis gyveno Danutės Jankienės globojamas. Aš jį visuomet prisiminsiu, kaip šviesaus proto, jautrų patriotą lietuvi”.

Danutė ir Juozas Doveiniai, gyvenantys Clinton Twp., MI atsiuntė 50 dol. auką, skirtą J. Jankaus knygos “Pušis” išleidimui.

Auką siųskite Lithuanian Writers Association vardu, c/o Stasys Džiugas, 5729 Edge Lake Dr. Oak Lawn, IL 60453-4509.

Stasys Džiugas

VILNIUS MINĖJO RUGSĖJO 11-OSIOS TRAGEDIJĄ

Kartu su viso pasaulio geros valios žmonėmis vilniečiai agerbė tragiškų Rugsėjo 11-osios įvykių Niujorke aukų atminimą.

Teroristų išpuolių metinių minėjime Vilniaus universiteto Šv.Jonų bažnyčioje dalyvavo įvairių kartų vilniečiai ir miesto svečiai, valdžios institucijų ir užsienio valstybių ambasadų vadovai, informuoja ELTA.

Savo kalboje Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas pabrėžė, jog prieš metus teroristai smogė ne tik Jungtinėms Amerikos Valstijoms, bet ir visam pasauliui, savo gyvenimą matuojančiam demokratinių vertybių skale, ir iš esmės pakeitė požiūrį į terorizmo keliamą grėsmę. “Lietuva ryžtingai solidarizavosi su JAV sunkią ne-tekties valandą. Šis ryžtas, prabėgus metams, išliko toks pat stiprus”, - sakė A.Paulauskas.

Minėjime perskaitytas Prezidento Valdo Adamkaus užuojautos žodis, lietuviškai savo kalbas pasakė JAV ir Didžiosios Britanijos ambasadoriai Lietuvoje John Tefft ir Peter Hill, maldą lietuvių ir anglų kalbomis perskaitė jėzuitų provincijolas Antanas Saulaitis.

Rugsėjo 11 d. 14 valandą Vilniaus universiteto Didžiąjame kieme buvo atidaryta Vilniaus miesto gyventojų - tragiškų įvykių liudininkų - foto-nuotraukų ir atsiminimų iš Niujorko paroda.

Dirigentas prof. Donatas Katkus.

14 valandą 46 minutės - lygiai tuo metu, kai pirmasis lėktuvas įsirežė į Niujorko dangoraižį, Vilniaus universiteto Šv.Jonų bažnyčioje nuskambėjo pirmieji Volfango Amadėjaus Mocarto didingojo “Requiem” garsai. Ši kūrinių atliko beveik šimtas Lietuvos muzikų, kartu su tūkstančiais atlikėjų įvairiose pasaulio šalyse dalyvaujančių amerikiečių projekte “Rolling Requiem”. “Requiem” giedojo Vilniaus universiteto merginų choras “Virgo”, kitų Vilniaus chorų dainininkai, operos solistai Algirdas Janutas, Asta Krikščiū-

naitė, Inesa Linaburgytė, Vladas Bagdonas, grojo Vilniaus miesto savivaldybės šv. Kristoforo orkestras, diriguojamas profesoriaus Donato Katkaus.

V.A.Mocarto “Requiem” vienu metu skambėjo visame pasaulyje. Nemirtingasis kūriny s pirmiausia buvo pradėtas Naujojoje Zelandijoje ir Filipinuose, kirtęs vandenyną kūriny s skambėjo Japonijoje, Sibire ir Kinijoje. Jo garsai skriejo per visą Europą, Šiaurės ir Pietų Ameriką Ramiojo vandenyno salų link ir užbaigė savo kelią aplink pasaulį.

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

METAMS - \$40,
PUSEI METŲ - \$25,
PIRMA KLASĖ - \$63,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$115.00

KETURIASDEŠIMTASIS “Dirvos” novelės konkursas

Skiriamos DVI PREMIJOS:

Pirmoji - 500 dolerių,
Antroji - 300 dolerių

**Iš A.A. SIMO KAŠELIONIO
palikimo, kurį tvarko “Korp! Neo-Lithuania”
Vyr. valdyba**

Tema: Autoriams suteikiama neribota teisė patiems pasirinkti novelės temą ir meninės išraiškos formas.

Paskutinė rankraščių įteikimo data - 2002 metų lapkričio 1 d. (pagal pašto antspaudą).

Rankraščius siųsti šiuo adresu:

*Dirva, Novelės konkursas,
P.O. Box 19191
Cleveland, Ohio 44119-0191*

Konkurse kviečiame dalyvauti visus lietuvių rašytojus, gyvenančius Lietuvoje, JAV ar bet kurioje kitoje valstybėje.

Paruošimas: Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti perrašyti rašomąja mašinėle arba kompiuteriu ir pasirašyti slapyvardžiu. Tą patį slapyvardį užrašykite ant pridedamo užklijuoto vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Tik laimėjusių vokeliai bus atidaryti. Nepremijuoti rankraščiai grąžinami tik autoriams prašant jų nurodytu adresu.

Vertinimo komisija paprasta balsų dauguma sprendžia ką premijuoti.

Jei ne Pikis, nebūtų buvę šio rimto, sakyčiau, filosofinio pokalbio.

Priešais eina trys vaikai. Prisiveju juos ir girdžiu pokalbį. Vyriausias - kokių 12-os metų, strazdanotas, šviesiaplaukis, raudonskruostis, riestanosis, bato puspadis šlept, šlept - visai atkritęs. Kitas - gal dešimties: liesutis, smulkutis, akys rudai rainos, vos ne kaip Pikio. Mergaitė - jauniausia, tyliausia, smulkutė, su kasytėm. Drabužiai normalūs, matyt, iš "pigių rūbų". Trijulė traukia namo į tylią Žaliakalnio gatvelę, į medinius daugiabučius, nesukrypusius, bet ir ne nuosavus namus. Netoliese stūkso Šv. Antano bažnyčia. Strazdanius garsiai porina:

- Ir ko jiems tas bažnyčias plėšti? Nesuprantu! Jau nors bažnyčias paliktų ramybėje! Sako, visą altorių išvartė...

Liesasis:
- Pirma Įgulos, dabar Šv. Antano, tai greit visas...

Strazdanius:
- Reikia kariuomenę išstatyti! Jau kitaip nieko nebus...
- Vaikai, - pašnekinau, - apie ką čia kalbat? Kas nutiko?

O kad puolė pasakoti! Taip dorai, taip širdingai, taip pasipiktinę, kaip moka ir gali tik vaikai. Ypač Strazdanius.

- Mes susirūpinę! Šią naktį Šv. Antano bažnyčią išplėšė! Jau tie banditai per bažnyčias patraukė! Pasiuto! Dievo kūną išbarstė, auksinę taurę pavogė...

Liesasis:
- Ir žvakides. Juk brangios. Pro langą įlindo.
- Betgi ten langai gan aukštai? - sakau.

- Ten, prie kunigų įėjimo, žemiau... - susijaudinęs vėl kalba Strazdanius. - Ir aukų dėžutes išplėšė... Aš nesuprantu, kodėl jie bažnyčias? Tiek čia visur didelių, turtingų namų - tų neplėšia. Ko jiems tos bažnyčios užkliūva?!

- Turtingus namus saugo žmonės, sudėtingiausios signalizacijos, didžiausi šunys, - sakau. - O čia - tyla...

Liesasis:
- Bet juk Dievo namai. Visų namai. Galėtų suprasti...
Tyliai įsiterpia mergaitė:
- Jei kapus iškasa, tai kas jiems bažnyčia - paprastas namas...

- Vaikai, o jūs tikite į Dievą? Ar tik tėvai verčia?

Strazdanius:
- Į bažnyčią liepia eiti sekmadieniais. Man tai nuobodu. Aš tik prieš guldamas pasimeldžiu. Tada pats noriu. Bet bažnyčia - tikrai Dievo namai. Juk visi ateina pas Dievą, o ne pas kunigą.

- Tikrai, - sakau, - vaikai, baisus dabar gyvenimas. Visi nori pinigų, tik pinigų. Ir daug. Ir greitai. Mašinų nori, visko. Strazdanius:

Doloresa Kazragytė

IX

MES
SUSIRŪPINĘ

- Ne darbu užsidirbti, o vogti, apgaudinėti... Reikia savo darbu, o jie nenori... Ir kyšius ima. Nebijo nieko.

Mergaitė:
- Mano tėvas nori dirbti, bet negauna darbo. Čia toks ponas namą statosi, tad priėmė jį laikinam darbui. Ir tai gerai... Mama kiemus valo, laiptines.

Ir vėl Strazdanius su savo rūpesčiu:

- Aš vis tiek nesuprantu, kodėl bažnyčias? Bjaurybės!
- Žinot, vaikai, jiems gerai nesibaigs. Ateis atpildas: ar susirgs, ar žus, ar apaks, ar jų vaikus ištiks visokios bėdos. O visi tie turčiai prisiplėšę, manot, ramiai gyvena?

Priėjome žaliai dažytą medinį dviaukštį daugiabutį namą. Mergaitė ir sako:

- Čia aš gyvenu. Jie ten, toliau. Tie langai antrame aukšte, matot? Ten gyvena toks girtuoklis, iš kalėjimo parėjęs. Pusę gyvenimo praleido kalėjime. Nežinau, už ką... Niekas apie tai nekalba.

- Matot, vienam - kalėjimas, kitam - nelaimė, liga...

Strazdanius:
- Suima tuos, kurie cigaretės veža ar aguonas augina... O tie, kurie milijonus pavogę iš bankų, - laisvi. Neteisia jų, ir viskas.

- Jie labai gudrūs, - sakau, - taip susitvarko, kad nėr įstatymų kaip nubausti. Bet Henrytę tai suėmė...

- Nieko nebus, - porina Strazdanius, - vieną kartą rodo pilį ir sako - čia Henrytės, kitą kartą - jau ne jo, o žmonos, motinos. O jis tik 1000 litų turi. Vargšas! Tai ką gali kas padaryti?

- Vaikai, - sakau, jau nebeturėdama argumentų tiesai apginti, - o aš tikiu: kai jūs užaugsite, bus kita tvarka, kitoks, teisingas pasaulis.

- Nebus! - sušunka Strazdanius. - Iš tūkstančio gal koks šimtas ir yra gerų žmonių... Tai kaip bus kitaip?!

- Tai amžinai nesitės, - tvirtinu. - Žemė turės pasikeisti. Ir Šventas Raštas tai sako.

- O kaip pasikeis? - tyliai klausia mergaitė. - Ar bus Dievo teismas?

- Nežinau, kaip tas teismas įvyks. Bet turi pasaulis pasikeisti. Pamąstykim kaip: jei tau skauda koją - blogai ne tik kojai, bet ir galvai, ir visam kūnui, ar ne? Kiekvienas nedoras

poelgis, net mintis užkrečia, "sargdina" visą žmoniją, jau nekalbant apie šalia esančius. Visi mes atsakome vienas už kitą. Kad tas žmogus pusę gyvenimo praleido kalėjime - ne tik jo mamai blogai, artimiesiems, kaimynams, bet ir man, tau, visai žmonijai... Kad milijonai vaikų miršta iš bado, atsakys ne tik turtingieji, o mes visi. Visa žmonija kenčia ir kentės, kol žmonės to nesupras.

- Niekada nesupras! - kategoriškai nutraukia Strazdanius. - Bus tik blogiau ir blogiau...

- Tada įsikiš Dievo valia. Aiškiai įsikiš. Kad ir aklas pamatytų, ir kurčias išgirstų. Vis tiek Žemė pasikeis. Išmirs milijonai nuo ligų, žus per karus, nusiaubs stichijos, gal liks tik saujelė, kuri pradės naują, kitą gyvenimą Žemėje, prasidės nauja era...

- O kas yra "era"? - klausia mergaitė.

- Naujas laikas, naujas etapas, amžius Žemės istorijoje. Žmonės bus ne materialistai, o širdingi, dori... Žemė bus žmonių planeta, o ne nusikaltėlių...

- Aš netikiu! - vėl nutraukia Strazdanius. - Nebus taip! Tada jau ne žmonės turėtų gyventi...

Tai gal kitaip ir vadinsimės. Juk ne tai svarbu. O tu pesimistas? Vis blogai galvoji?

- Ne, tik aš noriu kažką padaryti, kad būtų kitaip. O ką, nežinau.

- Bet ta kitokia Žemė bus gal po tūkstančio metų? - tyliai sako mergaitė.

- Na ir kas? - sakau. - Juk tai nesvarbu.

- Mums svarbu. Jei mes to nematysim, tai kas iš to? - pritaria ir Liesasis.

- Juk mes ŽINOSIM, kaip bus, vaikai! Argi neaišku? Juk mes nemirsim. Mes juk amžinai gyvensim! Juk mirtis - tik žodis! Tik kūniškas atsisveikinimas! Mes viską žinosime kitame gyvenime, kitame buvime.

- Gal tai pasakos, - liūdno-kai numykia Strazdanius.

- O kas yra pasaka? - klausiu.

- Nežinau... Gal tas norėjimas, kad būtų teisingai.

- O iš kur tas norėjimas širdy? Iš kur?

- Nežinau...

- Gal iš Dievo? Gal Dievas nori, kad mes turėtume tą norėjimą, tą svajonę?

- Gal...

- Jis mums "išvirkštė" tą svajonę kaip vaistus, visą gyvenimą veikiančius vaistus tam, kad tikėtume, jog ta pasaka yra mūsų ateitis. Mūsų reali ateitis. - Gal... - vėl numykė Strazdanius.

Atsisveikinom, tikėdamiesi dar ne kartą šią vasarą susitikti.

Mažieji filosofai, testiprėja Jūsų tikėjimas! Kaip myliu Jus!

Iš knygos "Kasdienybės rožinis". Kaunas, 1999

Rūpintojėlis vaišingoje Degučių sodyboje, Richmond Hts., OH.
G. Juškėno nuotr.

AKMENĖS RAJONE ATRASTAS
VIDURAMŽIŲ KAPINYNAS

Kultūros paveldo centro archeologijos instituto archeologai Akmenės rajono Kairiškių kaime, tarp Tryškių ir Vieکشnių, išaiškino senąsias kapines ir kapinyną.

Prieš dvejus metus senienų rinkėjas Alfredas Bučas maždaug toje vietoje, bulvių lauke, buvo radęs imovinį kirvį, ietigalį, dviejų vntų antkaklių lankelius ir vytinę apyrankę. Apie tai buvo rašyta Šiaulių apskrities laikraštyje "Šiaulių kraštas". Kaip Eltą informavo Kultūros paveldo centras, archeologai patikrino šią informaciją ir žvalgydami radimvietę Virvyčios upės dešiniajame krante, į pietryčius nuo senųjų kapinių, aptiko dar vieną tokią pat kirvį, ietigalį, masyvios rankogalinės apyrankių ir kryžinio smeigtuko dalis. Mokslininkų teigimu, senieji radiniai yra išlikę nuo VI-XIII amžių. Pasak archeologo Broniaus Dakanio, kapinynas turėtų būti gerai išsilaikęs, kadangi žemės paviršiuje nėra suardytų liekanų. Pasitvirtinus archeologų spėjimams, Akmenės rajone tai būtų vienintelis iki šiol rastas kapinynas.

LAIŠKAS REDAKCIJAI

LIETUVIAI ČEKIJOS SOSTINĖJE PRAHOJE

Lietuvos dienraštis "Lietuvos rytas" š.m. rugpjūčio 20 d. rašo, kad Lietuvos vardas užsienyje ištartas su panieka.

Potvynio apsemtoje Prahoje plėšikavo du Lietuvos piliečiai. Nuo potvynio atsigauti bandančią Čekijos sostinę nuliūdino pranešimai apie apsemtuose pastatuose likusio turto vagystes. Tarp sulaikytų nusikaltėlių - du Lietuvos piliečiai.

Jie Čekijos policijai įkliuvo, kai mėgino apiplėšti Prahos kazino. Sulaikyti 24 metų Jevgenijus Čeporskis ir 19 metų Artūras Acišauskas pareigūnams tvirtino esą turistai. Bet šis alibi subliūško pas juos radus vogtų daiktų, kurių vertė siekia 100 tūkstančių Čekijos kronų (apie 11 tūkst. litų). Laikraščio žinomis, Lietuvos gyventojai iš potvynio apsemtų Prahos pastatų grobė elektrotechniką.

Čekijos pareigūnai pranešė, jog plėšikai į vieną evakuacijos zonai priskiriamų gatvių Mala Stranos rajone esantį kazino pateko per atsarginį išėjimą. Kazino pastatą saugoję teisėsaugos pareigūnai -plėšikus pastebėjo jau sprunkančius. J. Čeporskis bei A. Acišauskas kelią pastojusiems čekams aiškino tenorėje iš arti pamatyti, kaip atrodo potvynio nuniokoti namai.

Lietuvos ambasados Čekijoje pirmoji sekretorė Reda Zebleckytė vakar tvirtino, jog policija ambasadai patvirtino pranešimus apie sulaikytus du mūsų šalies piliečius. Potvynio nusiaubtoje Prahoje daugiau neužregistruota plėšikavimo atvejų, nes evakuotą teritoriją nuolat saugo ir pareigūnai ir miestiečiai. "Tai užtraukė gėdą mūsų šaliai", - incidentą Prahoje įvertino R. Zebleckytė.

Vytautas Šeštokas

RENGINIŲ KALENDORIUS

RUGSĖJO 29 d., Lietuvių dienos metu Teatras “Žaltvykslė”: Žemaitės komedija “Trys mylimos” vyks Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Rengia JAV LB Clevelando Apylinkės valdyba.

SPALIO 19-20 dienomis dailininko Rimo Laniausko ir stiklo menininko Jono Degučio meno darbų paroda Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Šeštadienį 6:00 v.v. iki 9:00 (atidarymas 7:00 v.v.) ir sekmadienį 11:00 v.r. iki 2:30 v.p.p. Rengia Korp! Giedra.

LAPKRIČIO 9 d., šeštadienį, “Exultate” choro 20-mečio jubiliejinis koncertas ir banketas.

LAPKRIČIO 17 d., nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. - Šv. Jurgio parapijos rudens šventė.

LAPKRIČIO 23 d., šeštadienį, “Lietuvos Dailės Muziejaus Ansamblio Kanklės” koncertas. Rengia JAV LB Clevelando apylinkės valdyba.

2003 m.

VASARIO 16 d. Nepriklausomybės Šventės Minėjimas Dievo Motinos parapijos auditorijoje.

KOVO 15 d. Karaliaus Mindaugo minėjimas. Rengia JAV LB Clevelando apylinkės.

BALANDŽIO 27 d. Lietuvių Meno Ansamblio “Dainava” koncertas Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Rengia JAV LB Clevelando Apylinkės Valdyba.

Korp! Neo-Lithuania golfo žaidynės

Korp! Neo-Lithuania vyr. valdyba organizuoja golfo žaidynes
2002 m. rugsėjo 29 d. (sekmadienį) 1:00 val. p.p.

Gleneagles Country Club,
13070 McCarthy Road, Lemont, IL. 60439

*Už 100 dol. auką žaidėjai gaus 18 skylių golfą,
elektrinį vežimėlį, premijas ir puikią vakarienę.*

Tai jau penktas kartas, kai korporacija organizuoja golfo žaidynes, kurios praeina su dideliu pasisekimu. Jose dalyvauja korporantai su svečiais, viso apie 40 golfininkų. Gautas pelnas yra skiriamas korporacijos Stipendijų fondui. Tikėkimės, kad oras bus geras ir susitiksime golfo laukuose rugsėjo 29 d. Golfo žaidynių organizavimu rūpinasi korporacijos vyr. valdybos pirmininkas kol. Eduardas Modestas 630-794-0500.

V.M.

A. † A.

BIRUTEI JUODĖNIENEI

mirus, reiškiamo gilią užuojautą
dukrai DALEI VENCLIAUSKIENEI,
sūnums EDMUNDUI ir JURGIUI ir
visiems giminėms

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija

Prasidėjo DIRVOS vėjus

Visiems *Dirvos* prenumeratoriams bei skaitytojams buvo išsiusti loterijos bilietai su prašymu juos išplatinti. Loterijos tikslas yra padidinti kapitalą, kuris yra labai reikalingas DIRVOS leidybos kasdieninių išlaidų padengimui.

Dėkojame visiems, kurie jau atsiliepėte. Skatiname visus išbandyti laimę, grąžinti šakneles ir pagal išgales pridėti auką. Visų, AUKĄ pridėjusių, sąrašas bus paskelbtas DIRVOJE.

Loterijos traukimas lapkričio 1-mą dieną.

“Vilties” draugijos valdyba, *Dirvos leidėjai*

SPORTAS

PLAUKIMO PIRMENYBĖS

2002 m. Š.A. baltiečių plaukimo pirmenybės įvyks 2002 m. spalio 26 d., šeštadienį, McMurchy Pool, 247 McMurchy Ave., Brampton, Ont., Canada. Rengia Baltiečių Sporto Federacijos plaukimo sekcija. Baseinas yra 25 metrų, 6 linijų, Varžybų vadovas - Modris K. Lordbergs. Registracija ir apšilimas - 3:00 val. Varžybos seks tuoj po registracijos. Varžybos vyks šiose klasėse: vyrų ir moterų 17-24 m. imtinai; senjorų vyrų ir moterų 25 m. ir vyresnių; berniukų ir mergaičių 15-16 m., 13-14 m., 11-12 m., 9-10 m., 7-8 m. ir 6 metų ir jaunesnių. Programa apima visus stilius. Šuolių į vandenį nebus.

Amžiaus klasifikacija - pagal dalyvio amžių varžybų dieną. Dalyvauti kviečiami visi lietuviai, latvių ir estų plaukikai. Lietuvių metrinų distancijų pirmenybės bus išvestos iš baltiečių varžybų pasekmių. Dalyvių išankstinė registracija iki 2002 m. spalio 13 d. imtinai, adresu: Modris K. Lordbergs, 73 North Heights Rd., Etobicoke, Ont. M9B 2T7, Canada. Tel 416-626-7262. E-mail: Modris KL@msn.com

Lietuvių dalyvavimą koordinuoja Mrs. Catherine Jotautas, 35 Cumberland, Brampton, Ont., Canada. Tel. 905-457-7664. Fax: 905-457-5932. E-mail: Caromire@AOL.com

Lietuvių teniso pirmenybės vyko Euclid, Oh, 2002 m. liepos 27-28 d. Moterų dvejojo čempionės: iš kairės - Diane Krikščiūnienė (Toronto, Ont.) ir Danutė Miselienė (Pittsburgh, PA.), toliau Algirdas Bielskus, varžybų sekretorius, ir Algis Gudėnas - turnyro vadovas. Nuotrauka E. Krikščiūno.

• “Yukos pasveikino A.Brazauską. Rugsėjo 20 d. rytą apsilankęs pas premjerą Algirdą Brazauską “Yukos” viceprezidentas Michailas Brudno pasveikino Vyriausybės vadovą su artėjančiu jubiliejumi. M.Brudno įteikė Ministrui Pirmininkui aplanką, kuriame surašyti “Yukos” prezidento Michailo Chodorovskio sveikinimai, ir pa-

kvietė A.Brazauską artimiausiu metu apsilankyti “Mažiečių naftos” įmonėje, praneša ELTA.

• Vilniuje. Rašytojų sąjungoje, pristatyta Vytauto Landsbergio knyga “Pusbrolis Motiejus: knyga apie Stasį Lozoraitį iš jo laiškų ir pasisakymų”. Knygą 600 egzempliorių tiražu išleido “Vagos” leidykla. “Noriu tikėti, kad iš Lozoraičio

minčių bus naudos ne tik keliems šimtams žmonių”,- sakė knygos autorius.

• Lietuvos muitinė įkūrė iš penkių narų sudarytą grupę. Ji tikrins, ar į Klaipėdos jūrą uostą įplaukiantys ir išplaukiantys laivai negabena kontrabandinių krovinių. Imtis šių priemonių paskatino nuolat gaunama operatyvinė informacija apie kontrabandą.

DIRVAI AUKOJO

J.Kardokas, Baltimore, MD 25
S.Lee, Seminole, FL 25
E.Dovydaitis,
Los Angeles, CA 20
B.Čyvas, Cleveland, OH 10
O.Skardis, Euclid, OH 10
J.Totoraitis, Richmond, OH 10
V.Šliūpas, Burlingame, CA 10
V.Juozokas, Newington, CT 10
R.Kot, Amsterdam, NY 5

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame.

Papildomi ryšiai lietuviams: Algirdas Bielskus, tel. 216-486-0889 ; Algis Norkus, tel. 630-466-4661; Arvydas Barzdukas, tel. 703-560-1410. Platesnę informaciją gauna sporto klubai bei žinomi plaukikai. Lietuviai plaukikai skatinami šiose varžybose kuo daugiau dalyvauti.

ŠALFASS-gos CENTRO
VALDYBA

IVAIRENYBĖS

ALKOHOLIO
PARDAVIMAS
NEPILNAMEČIAMS

Seimo narė socialdemokratė Birutė Vėsaitė ragina sugriežtinti prekybininkų atsakomybę už alkoholio pardavimą nepilnamečiams. Ji siūlo už tokį pažeidimą padidinti baudą nuo 2 tūkstančių iki 5 tūkstančių litų, praneša ELTA.

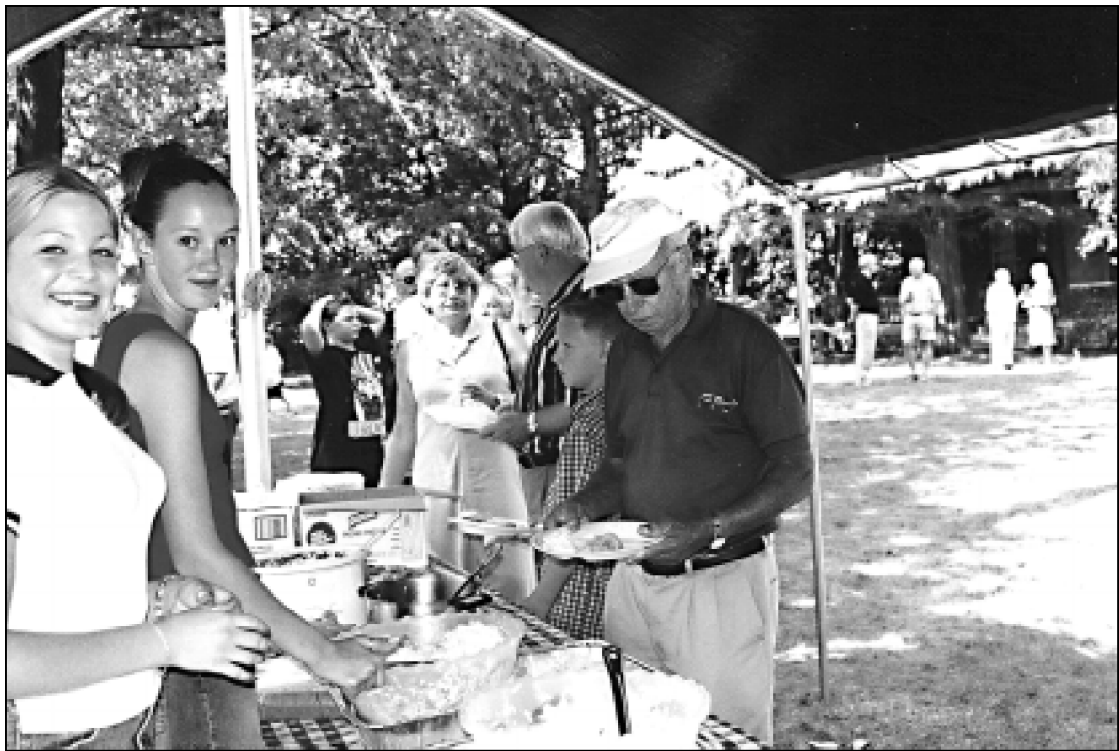
Tai ji siūlo įteisinti Alkoholio kontrolės įstatymo pakeitimo projekte. Jeigu įmonės pakartotinai per vienerius metus pažeidžia įstatymą ir parduoda alkoholį nepilnamečiams, B. Vėsaitė siūlo panaikinti licenciją, o naują licenciją neišduoti vienerius metus nuo licencijos galiojimo panaikinimo dienos.

Pasak Seimo narės, galiojantis įstatymas kategoriškai draudžia pardavinėti alkoholį nepilnamečiams, jame numatytos sankcijos už šiuos pažeidimus - 2 tūkstančių litų

bauda, už pakartotinį pažeidimą 5 tūkstančių litų bauda. Seimo narės nuomone, šios baudos nėra pakankamos už pažeidimus, kurių pasekmė - masinis nepilnamečių apsinuodijimas alkoholiu, vis jaunėjantis girtų nepilnamečių amžius, taip pat ir išžaginimai, muštynės masinių renginių metu ir netgi nepilnamečių mirtys.

VINCO KRĖVĖS DUKRA

Ši istorija prasidėjo dar prez. A. Smetonos laikais, dabar ji pasakojama be emocijų. 1934 m. gimusi rašytoja Vinco Krėvės (jo tikroji pavardė - Mickevičius) nesantuokinė dukra Loreta Gražina, nors ir turi nuginčijamų savo kilmės įrodymų, neberastų jėgų atlaikyti dar vieno teismo proceso, kad galėtų gauti tėvo pavardę. Iki šiol ji - rašytoja Loreta Gražina Latonaitė, visą gyvenimą dirbusi akių gydytoja.

Jaunos šypsenos padėjo rinktis gegužinės skanėstus Jurginėje.

G. Juškėno nuotr.

UŽ "DURNIUKĄ" -
PASTABA

Liberalo Romano Sedlicko elgesį, kai jis "durniukų" per plenarinį posėdį pavadino kolegą Julijų Veselką, Seimo Etikos ir procedūrų komisija pripažino neetišku. Pasak komisijos pirmininko Algimanto Salamakino, jei ateityje per posėdžius pasitaikys žodžių, įžeidžiančių asmenį, bus taikomos griežtesnio poveikio priemonės. Neetiškai pasielgę parlamentarai bus pašalinti iš plenarinių posėdžių, praneša ELTA.

Seimo Statutas numato, kad už neetišką elgesį parlamentarai gali būti pašalinti nuo vieno iki dešimties posėdžių, nemokant atlyginimo.

R. Sedlickas ir J. Veselka "susiėmė žodžių mūšyje" primant Seime nutarimą dėl karo medikų dalyvavimo Jungtinių Tautų taikos misijoje Afganistane.

J. Veselka pasisakė prieš keturių Lietuvos karo medikų

dalyvavimą tarptautinėje misijoje. "Aš prieš šitokią, atvirai pasakius, vasalizmą Amerikos atžvilgiu", - sakė J. Veselka.

Užuot pateikęs savo motyvus "už" šį projektą, R. Sedlickas apkaltino J. Veselką demagogija ir "nesąmonių varymu".

"Mes prisidedam prie bendro reikalo siųsdami keturis medikus. Ar čia mums labai skauda siųsti keturis medikus. Kiek mes klausysime tos demagogijos", - sakė R. Sedlickas.

Santūrumu nepasižymintis Seimo narys J. Veselka atsikirtė R. Sedlickui, kad jis Lietuvoje nieko nesukūręs. "Jūs gyvenote ir kūrėte tik Amerikoje, ir jūs neturite teisės kalbėti apie mane, kurį išrinko du kartus žmonės, o jūs prasmukote į Seimą tik pagal sąrašą", - sakė J. Veselka.

Parlamentarų "pasišnekėjimas" baigėsi dar vienu R. Sedlicko teiginiu apie J. Veselkos "nuostabią demagogijos mokyklą".

"Ponas J. Veselka, ką jis išmoko, kartoja ir dabar", - sakė R. Sedlickas. "Kam mums klausytis tokių nesąmonių", - klausė R. Sedlickas, ragindamas posėdžio pirmininką sudrausminti "tokius durniukus". Seimo Etikos ir procedūrų posėdyje svarstant "durniukų" klausimą, R. Sedlickas dar kartą pakartojo, kad J. Veselkos kalbos - tai demagogija. O "durniukas", pasak R. Sedlicko, tėra "gražus lietuviškas žodis".

BYLA PRIEŠ LIETUVĄ

Palangiškė Stasė Jasiūnienė - pirmoji ir vienintelė moteris iš Lietuvos, kurios bylą Strasbūro Teismas nagrinės iš esmės. Ši byla taip pat yra vienintelė, kurioje Lietuva kaltinama nuosavybės teisių atkūrimo nevykdymu. Moteris teigia, kad jos teisė į nuosavybę buvo pažeista dėl to, kad grąžintina žemė yra vertingoje vietoje - Palangos kurorto centre.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE

passports - visas - prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200th St.

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama.
Telidanti jaukia atmosferą, rūdiesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.

Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.

Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.

Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)